БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 37 (6472)
ФЕВРАЛИИН 21
СУББОТО
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Үглөөдэр—ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалта болохонь!

ПАРТИЙНА ЭХИН ОРГАНИЗАЦИИН БЮРО

Партийна эхин организаци хүтэлбэрилхы бүхы ажал-ябуулгадаа партидотэрой демократиин принципүүдые баримтална. Партийна хүтэлбэрилгэ гээшэ түбхын түрүүндэ коллективнэ хүтэлбэрилгэ мүн. Хэрбээ партийна хүдэлмэриин бүхы гол шухала асуудалнууд коммунистнуудай дунда зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэггүй байгаа һаа, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри ёһотой һайнаар табигдажа шадагдахагүй байна. Партийна хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө коллегиальна хүтэлбэрилгын принципүүдые эбдэдэг, захирха зандарха ябадал гарадаг газарта, али бүхы хүдэлмэри муудажа эхилдэг.

Партийна хүдэлмэриие саашадань һайжаруулхын, ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада партийна эхин организацинуудай бүхы хүдэлмэриие бүри эршэмтэй болгохо шухала. Партидоторэй демократиие наринаар сахиха, коллегиальнаар хүтэлбэрилхэ гээшэ кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлгын, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлгын гол шухала арга зэбсэг мүн. Коллегиальна ёһоор хүтэлбэрилхын, ябуулагдажа байгаа бүхы хүдэлмэриие хүтэлхын тула 11 хүнһөө олон бэшэ составтай бюрое нэгэ жэлэй болзороор партийна организаци һунгадаг, партиин 15-һаа үсөөн бэшэ гэшүүдтэй парторганизацинуудта эхин парторганизацинуудай бюро байгуулагдадаг гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Устав дотор хэлэгдэнэ.

Бюрогойнгоо хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэдэг, партийна хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудые суг хамта шиидхэдэг колхозно парторганизацинууд манай республика дотор үсөөн бэшэ юм. Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин партбюрое (секретаринь нүхэр Гончиков) абажа үзэе. Тус партбюро 5 гэшүүдһээ бүридэнхэй. Тэрэ хадаа түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилдэг. Партбюрогой гэшүүн бүхэн даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, хүдэлмэридөө эдэбхи үүсхэл гаргадаг юм. Партийна организациингаа, колхозойнгоо үмэнэ табигдаһан ажахын-политическэ элдэб шухала асуудалнуудые партийна бюрогойнгоо заседани дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг. Партбюро хадаа колхозойнгоо экономикые саашадань бэхижүүлхэ перспективнэ асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Колхозоо олон һалбаритай, хүгжэнги ажахытай болгохо зорилгоор партийна организациин, тэрэнэй бюрогой үүсхэлээр гурбан жэлэй перспективнэ түсэб зохёогдожо, һаяхан колхозшэгуудай хамтын суглаан дээрэ баталагдаһан байна.

Гэхэ зуура, хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, коллегиальна хүтэлбэрилгын принципые бэелүүлдэггүй эхин парторганизацинуудай бюро үсөөн бэшэ бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин бюрое жэшээ болгон абажа үзэе. Энэ партбюро һунгагдаһаар долоо һара болобо. Теэд тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө болотор партбюрогой гэшүүд уялгануудаа хоорондоо хубаажа абаадүй. Партийна хүдэлмэриин ямар участогай түлөө партбюрогой хэн гэшүүнэй харюусалгатай байһые парторганизациин секретарь нүхэр Бадмажапов мэдэнэгүй. Энэ партийна бюро коллегиальна хүтэлбэрилгын бодото орган боложо шадаагүй байһаар. Үнгэрэгшэ жэлдэ партбюрогой миил хоёр заседани үнгэргэгдөө. Хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор ябуулдаггүй дээрэһээнь энэ партийна организациин ажал-ябуулгада горьтойхон алдуу, дутуунууд үзэгдэнэ. Партийна суглаан саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, партидоторой хүдэлмэриин гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэгүй. Олонхи коммунистнуудынь партийна даалгабаригүй байна. Эндэ партийна һуралсал мүнөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Партиин Зэдын айкомой секретарьнууд нүхэд Будаев, Пашин, Улымжиев энэ партийна организацида яһала ерэдэг, парторганизациин секретарь нүхэр Бадмажаповтайшье хөөрэлдэдэг. Теэд яахадаашьеб партбюрогойнь хүдэлмэри тухай гүнзэгыгөөр һонирходоггүй, тэрэнэй дутагдалнуудтай эбсэдэг, партбюрогой бүхы гэшүүдэй үүргые ба харюусалгые дээшэлүүлхын түлөө ёһотойгоор оролдодоггүй байна.

Колхозой партийна организациин хүдэлмэри ехэ байдаг. Парторганизациин секретарь гансаараа бүхы хүдэлмэреэ хэжэ хүшэхүрэхэгүй бшуу. Тиимэһээ партбюрогой гэшүүдэй хоорондын уялгануудые һайнаар хубааха, хүдэлмэриин ямар участогай түлөө хэн гэшүүнэй харюусаха байһые тодорхойлхо шухала. Партбюро болбол партийна организациингаа үдэр бүриин бүхы ажал-ябуулгые хүтэлбэрилдэг, өөртөө хамаатай хамаг асуудалнуудые шиидхэдэг бшуу. Мүн партийна хүдэлмэриин бүхы шухала асуудалнууд партийна суглаан дээрэ табигдажа, тэдэниие коммунистнууд хамтадаа зүбшэн хэлсэдэг, шиидхэдэг байна. Тиимэһээ партийна организациин шиидхэбэри коллективнэ хүдэлмэриин үрэ дүн мүн. «Хэрбээ энээнэй үгы байгаа һаань, хэрбээ шиидхэбэринүүд ганса хүнөөр абтадаг байгаа һаань, хүдэлмэридөө горьтойхон алдуунуудые гаргаха байгаабди» гэжэ нүхэр Сталин һургана. Тиихэдэ баталан абаһан шиидхэбэри болбол хэрэгэй имагтал эхиниинь гээшэ. Тэрэниие бэелүүлхэ ябадал эмхидхэхэ, шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинан шалгаха хэрэг сүм партийна бюродо даалгагдадаг. Партбюро хадаа партийна организациингаа баталан абаһан бүхы шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ зэргэтэй. Теэд абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые эмхидхэдэггүй, тэдэнэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые һайнаар хинан шалгадаггүй олохон партбюро бии. Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой парторганизациин бюро (секретаринь нүхэр Баданов) һарадаа хэдэн олон заседанинуудые үнгэргэдэг, элдэб асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, яһала һайн шиидхэбэринүүдые батаалан абадаг юм. Теэд тэдэнэйнгээ гүйсэдхэлые партбюрогой саг үргэлжэ хинан шалгадаггүй дээрэһээ олонхи шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэнгүйгөөр, хооһон саарһан дээрээ үлэшэдэг байна.

Партбюро болбол партийна организациингаа бүхы хүдэлмэриие коллегиальна ёһоор хүтэлбэрилхэ зуураа, алдуу, дутуунуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, тэдэнэй идейно-политическэ хүмүүжэлдэ үдэр бүриин анхарал хандуулха уялгатай.

Хүдэлмэридөө алдуу, дутуунуудые гаргахагүйн тулада партийна эхин организациин бюро коммунистнуудай али бүхы ажаглалтануудта тон анхаралтайгаар хандаха, тэдэнэй хэлэһэниие хододоо бодомжотойгоор сэгнэжэ үзэхэ зэргэтэй.

Партбюро хадаа коллегиальна хүтэлбэрилгын бодото орган байха зэргэтэй. Партийна организациин бүхы хүдэлмэриие коллегиальна ёһоор хүтэлбэрилхэ, партбюрогой үүргые ба харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха шухала условн мүн.

„Агитаторай блокнодой“ ээлжээтэ номер

«Агитаторай-блокнодой» ээлжээтэ 4-дэхи номер хэблэгдэн гараа.

«Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй Сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэхэбди» гэһэн түрүү бэшэгээр номер нээгдэбэ.

Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд гэһэн раздел соо «Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын Үдэр» гэжэ В. К. Тюринагай статья толилогдобо.

«Городтохи агитационно хүдэлмэри» гэжэ П. Стужинай статья «Агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө» гэһэн юрэнхы гаршаг доро толилогдобо.

«Продукт андалдан абалга яажа бэелүүлэгдэдэг бэ» гэһэн статья «Агитаторнуудай асуудалнуудта харюунууд» гэһэн разделдэ толилогдоо.

1953 оной март һарада хөөрэлдөө хэхэ темэнүүд, түсэбүүд ба литература «Агитаторай-блокнодой» эсэстэ тунхаглагдаба.

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ СТАЛИНСКА БЛОГОЙ КАНДИДАДУУД

Арадай гэгээрэлэй отличник

Бичурын дунда һургуулиин багшанарай коллектив Федор Михайлович Степановые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Нүхэр Степанов 1930 онһоо хойшо таһалгаряагүй багшаар хүдэлмэрилхэ зуураа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон байна. Федор Михайлович 1942 онһоо 1948 он хүрэтэр Бичурын аймагай хэдэн һургуулинуудта директорээр хүдэлмэрилөө. 1948 онһоо 1952 оной сентябрь хүрэтэр аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай педкабинедые даагшаар байгаа.

1952—1953 оной һуралсалай жэлэй эхиндэ Федор Михайлович аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагшын тушаалда дэбжүүлэгдээ.

Федор Михайлович эрхим ажалайнгаа түлөө «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар, мүн «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан байна.

1953 оной февралиин 22-то № 7 округой һунгагшад нүхэр Степановые аймагай Соведэй депутадаар нэгэн дуугаар һунгаха байна.

А. Дашиев.

Депутадта кандидат—стахановска вахтада

Хүдэлмэриин эхилтэр 15 минута үлөөд байба. Ленинэй орденто ПВЗ-гэй модо үйлэдбэрилгын цехын модошо дархашуул, слесарьнүүд, станочнигууд барандаа ажалдаа ерэбэ.

Тэдэнэр һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байна. Январиингаа даалгабариие 22 процентээр үлүүлэн дүүргээд, февраль соо бүришье һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Столярнууд эрхим ажалай жэшээ харуулна. Тэдэниие хүтэлбэрилдэг ахалагша мастер Богринцев февралиингаа даалгабариие дүүргүүтэй байна. Тэрээнтэй мүрысэдэг столяр Ринчин Цырендоржиев гансал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргана. Тэрэ хадаа 1953 онойнгоо даалгабариие бүри 1952 оной декабрьда дүүргээд, мүнөө 1954 оной программаар ажаллажа байна.

Стахановска ажалаараа шалгарһан Ринчин Сундукович Цырендоржиев Железнодорожно районой Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Үдэрэйнгөө нормые 1,5—2 дахин дүүргэгшэдэй тоо эндэ улам олошорно. Тэдэнэрэй тоодо нүхэд Добрынин, Исурба, Корочкин болон бусад ороно.

М. Кандабаев.

Эрхим нүхэдөө һунгахабди

Февралиин 10-да Мухаршэбэр тосхоной Культурын байшанда залуу һунгагшадай суглаан болобо. Тэдэнэр Мухаршэбэрэй аймсоведэй депутадта кандидат Сусанна Владимировна Говоринатай уулзаба.

Этигэмжэтэ нюур нүхэр Дубоносова үгэ хэлэжэ, Сусанна Владимировнагай ажал-ябуулга тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Сусанна Владимировна багшын хүндэтэ ажалда 33 жэл хүдэлмэрилөө. Энэ саг соогоо хэды олон залуу үетэниие коммунистическээр, Эхэ орондоо хизааргүй дуратайгаар хүмүүжүүлһэн байна. Тэрэнэй түрүүшын һурагшад мүнөө хэдэн олон жэлэй стажтай багшанар, врачууд, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд болонхой. Олон жэлдэ багшаар ажаллажа, Сусанна Владимировна ехэ дүй дүршэлтэй болоо.

Энэ алдарта багшын ажалай габьяа үндэрөөр сэгнэгдээ. Сусанна Владимировна «БМАССР-эй габьяата багша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн ба «Ажалай Улаан тугай» орденоор шагнагдаһан байха юм.

Һүүлээрнь Сусанна Владимировна тухай һунгагша нүхэр Куликова үнэн зүрхэнэй үгэ хэлэжэ, һунгуулиин Смоленскэ № 1 округой һунгагшадые тэрэнэй түлөө голосуудаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэхые уряалаа.

Аймагай Соведэй депутадта кандидат Мария Михайловна Барышниковатай тус суглаанда хабаадаһан һунгагшад уулзаба.

Мария Михайловна «Коммунизм» колхозой һаалишаар 10 жэл хүдэлмэрилжэ байна.

Һунгуулиин Мухаршэбэрэй экругой һунгагшад Мария Михайловна Барышниковагай түлөө голосуудаа үгэхөөр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэд.

А. Щербаков.

Газорезчица Елизавета Рогачева

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой кузнечнэ цехын прессовэ пролёдто оробобди. Хүсэтэ электрическэ балтын абяан эндэшье, тэндэшье соностоно.

Газорезчицын уялга тон харюусалгатай юм. Зааханшье оһол назагай ябадал гаргаа һаа, үйлэдбэрилгэ дээрэ ехэ алдуу хэжэ, хүдэлмэридөө голодһо гаргажа болохо байна. Тус пролёдой газорезчица Елизавета Семёновна Рогачева ажалдаа тон наринаар хандажа, эрхим шанартай продукци гаргадаг тула цехын эрхим стахановка гэжэ алдаршанхай.

Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даалгабариие 170 процент дүүргэһэн байгаа һаа, мүнөө шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо халаанайнгаа даалгабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Елизавета Семёновна Рогачева Улан-Удын городской Соведэй депутадта кандидадаар цехынгээ коллективээр дэбжүүлэгдэнхэй. Нүхэр Рогачева эрхим ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоожо, тэдэнэй ниимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэһэн байна.

Г. Нимбуев.

Үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэ

Нүхэр Бухольцева педагогическа училищи дүүргэһэн сагһаа хойшо арбан жэлэй турша соо арадай гэгээрэлэй системэдэ хүдэлмэрилнэ. Залуу багша өөрынгөө мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, һурагшадайнгаа успеваемостиие жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлээ.

Нүхэр Бухольцева 1950 ондо Бичурын дунда һургуулиин эхин классуудай һуралсалай талые даагшаар дэбжүүлэгдээ. Энэ тушаалдаа хүдэлмэрилхэдөө Полина Артемовна шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулһан байна.

Нүхэр Бухольцева 1952 онһоо хойшо Окино-Ключевской тосхоной хүүгэдэй байшангые хүтэлбэрилнэ. Тэрэ хадаа эндэхи хүүгэдэй байшангай хүдэлмэриие һайжаруулжа шадаа. 1952—53 оной һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадта успеваемостиингаа талаар аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээ. Һургуулида һурадаг 76 хүмүүжүүлэгдэгшэдһээнь 72-нь бүхы предмедүүдээрээ һайнаар һурана.

Бичурын аймагай ажалшад нүхэр Бухольцевае эдэбхитэй хүтэлбэрилэгшэ, эрхим хүмүүжүүлэгшэ туладань аймагай Соведэй депутадта кандидадаар гурбадахяа дэбжүүлбэ.

Ф. Степанов.

СОВЕТСКЭ АРМИИН БА ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ 35-дахи ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

Советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойе эрхимээр тэмдэглэхэ бэлэдхэл хэнэ. Городуудта, тосхонуудта болон сэрэгэй частьнуудта манай Эхэ ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түүхэ тухай, советскэ сэрэгүүдэй дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ туйлаһан амжалтанууд тухай элидхэлнүүд, лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ артиллериин Академидэ «Советскэ Эхэ ороноо хамгаалга ба комсомол» гэһэн темэтэй залуушуулай вечер болобо. И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Советскэ Армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй Сэрэгэй Академиин подразделенинүүдтэ түүхэтэ үдэртэ зорюулһан элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд тэрэшэлэн үнгэргэгдэнэ. Энэ сэрэгэй һунгуулиин клубта фотовыставкэ нээгдэбэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Советскэ Армиин Центральна музейдэ хүн зон тон олон. Эндэ столицын мянгаад хүдэлмэришэд ба албахаагшад Советскэ Армиин сэрэгүүд, студентнэр ба һурагшад оробо. Манай Эхэ ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулхада ба бэхижүүлхэдэ коммунистическэ партиин агуу ехэ вождьнор В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай хүтэлбэрилхы үүргэ тухай хэлэһэн олон тоото документнүүдые экскурсантнууд хаража, ехээр һонирхоно. Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай алдарта үенүүд музейн экспозицинуудта эли тодоор харуулагдана. СССР-эй эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахижа байһан Советскэ Арми тухай материалнууд залнуудай нэгэндэ бии.

СССР-эй ДОСААФ-эй сэрэгэй-спортивна хүдэлмэридэ зорюулагдаһан шэнэ зал М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ авиациин ба ПВО-гэй байшанда нээгдэбэ.

РИГА. Советскэ Латвиин ажалшад Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойдо бэлэдхэнэ. Ригын хори мянга шахуу агитаторнууд предприятинуудай цехүүдтэ, агитпунктнуудта ба һунгагшадай гэртэ ябажа, «Ленин, Сталин—Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулагшад ба хүтэлбэрилэгшэд мүн», «Советскэ Арми—эб найрамдалай арми» гэһэн темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Латвийска ССР-эй революциин музейн саг үргэлжын экспозицинууд ба Рижскэ түүхын музей советскэ Прибалтикын ажалшадые гитлеровскэ булимтарагшадай дарлалтаһаа сүлөөлэгшэд — Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй героическа габьяануудые харуулһан документнүүдые табиба.

ВИТЕБСК. Витебскэ областиин ажалшад Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойдо бэлэдхэнэ. Витебскын ба Оршын предприятинууд, культурын байшангууд болон хүдөөгэй клубуудта СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ба тэрэниие эмхидхэгшэд В. И. Ленин, И. В. Сталин тухай элидхэлнүүд болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна.

Һүүлэй долоон хоног соо таба мянга шахуу хүдэлмэришэд, колхознигууд, студентнүүд музейнүүдэй залнууд дотор ябажа хараа. Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү белорусска партизануудай тэмсэл тухай, гитлеровецүүдһээ Витебскые сүлөөлһэн тухай хэлэгшэ экспозицинууд, фотодокументнүүд түүхэ ба хизаар ороноо шэнжэлхэ областной музейдэ табигданхай.

Оршадо байгаа Советскэ Союзай Герой Константин Заслоновой музей соо шэнэ документнүүд табигдаа. Партизанска алдарта командирай паспорт, сэрэгэй билет ба бусад документнүүд эндэ харуулагдана.

СТАЛИНАБАД. Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ Фирдоусиин нэрэмжэтэ Сталинабадска библиотекэдэ нээгдээ. Эндэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түүхэдэ, агуу ехэ полководец, Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталинда зорюулагдаһан литература, фотозурагууд, документнүүд бии юм.

Алдарта ойдо зорюулагдаһан выставкэнүүд текстильнэ комбинадта, торго эбхэлгын ба нэхэлгын фабрикануудта, «Трактородеталь» заводто ба бусад предприятинуудта эмхидхэгдэжэ байна.

Сталинабадта, Таджикистанай городууд ба районно центрнүүдтэ ДОСААФ-эй комитедүүд буудалгын, хүнгэн атлетическэ мүрысөөнүүдые, мотокросуудые эмхидхэнэ.

КАЛИНИНГРАД. Калининградта ба область дотор Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойдо бэлэдхэл дэлгэрээ.

ДОСААФ-эй комитедүүд буудалгын ба санын мүрысөөнүүдые эмхидхэнэ. Городой ДОСААФ-эй гэшүүд 1945 оной апрельдэ Кенигсбергые советскэ дивизиин героическаар эзэлжэ эхилһэн газарнуудаар санын поход хэбэ.

Городой залуушуул сталинградска тулалдаанай геройнуудтай, Кенигсберг ба Берлиниие эзэлэн абалгада хабаадагшадтай уулзаба.

ЛЬВОВ. Областной библиотекэдэ ехэ выставкэ нээгдээ. Эндэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй героическа түүхэ тухай бэшэгдэһэн литература, фотозурагууд ба документнүүд бии.

Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 35-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэнүүд областиин культурын ордонуудта, городуудай ба хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүдтэ нээгдэхэнь.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партбюрогой хүдэлмэри юундэ хангалтагүй гэжэ сэгнэгдөөб

Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Полиграфиздадай управлениин, Главлито болон Бурят-Монголой номой худалдаа наймаанай конторын партийна эхин организациин коммунистнүүдэй тоосоото-һунгуулиин суглаан һаяхан болоо. Партбюрогой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл тэрэнэй секретарь нүхэр Мисников хэлэбэ.

КПСС-эй XIX съезд хадаа идеологическа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха гэшэ манай партиин шухала зорилгонуудай нэгэниинь гэжэ табиһан байна. Тиихэдэ эдэ эмхи зургаанууд идеологическа фронтын участогууд дээрэ хүдэлмэрилдэг.

1952 ондо Полиграфиздадай управлениин предприятинууд валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбые 107 процент, номой худалдаа наймаанай контора түсэбөө 106 процент дүүргэһэн байбашье, хүдэлмэриингээ ехэ олон дутуу дунданууд бии байна. КПСС-эй обкомой бюро 1952 оной августын 6-да гаргаһан тогтоол соогоо Полиграфиздадай управлениин хүдэлмэридэ олон дутуу дунданууды тэмдэглэһэн байгаа. Тэрэ тоодо республиканска газетэнүүдэй олон номернууд хожомдожо гарана. Бурят-Монголой издательство һүүлшын хэдэн жэлэй турша соо марксистско-ленинскэ номнуудые хэблэжэ гаргаха түсэбүүдые дүүргээгүй, зарим газетэнүүдэй болон номнуудай хэблэлгэ полиграфическа талаараа ехэ муу шанартайгаар гарадаг. Кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо болон тэдэниие бэлэдхэхэ ба хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэгдэнэ, республика дотор номой худалдаа наймаан, илангаяа хүдөөдэ муугаар эмхидхэгдэнэ гэжэ тус тогтоол соо заагдаһан байгаа. Тиигээд энэ тогтоолые дүүргэхэ болгохын тулада хэхэд жэлэй турша соо партбюрогой юу хэһэн тухай элидхэлшэ хэлэнгүй гараа.

Тоосоото элидхэл тушаа арба гаран коммунистнууд үгэ хэлэхэдээ, секретарь Мисниковой элидхэлэй ехэ юрэнхы, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ багатай байһые тэмдэглэбэ. Жабонова, Мужанов, Бальбуров болон бусад партийно-эмхидхэлэй болон коммунистнуудые идейнэ талаарнь ургуулан хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие партбюро муугаар хэдэг байгаа гэжэ хэлэбэд. Партийна суглаан үсөөн үнгэргэгдэдэг, тиихэдэ тэдээн дээрэ ехэнхидээ КПСС-эй обкомой, горкомой, райкомой пленумүүдэй болон партийна активай суглаануудай дүнгүүдые хэлсэдэг байба. Бүхэли жэлэй турша соо партбюронь оройдоо хоёрхон заседани үнгэргөө.

Партбюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Мисников, орлогшонь Павлов коммунистнүүдэй идейнэ хүмүүжүүлгые һайжаруулха хэмжээ абадаггүй. Коллективүүдэй дунда шэнтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай өөдтэй юумэ хэдэггүй байгаа. Нүхэр Мисников политһургуулиингаа занятида нэгэтшье байгаагүй, марксизм-ленинизмын теори бэеэ даагаад шудалжа байһан коммунистнүүдтэй хөөрэлдөө оройдоо хэдэггүй байшоо. Агитаторнуудай участогууд дээрэ ошолсодоггүй байна. Харин тиигээд коммунистнүүдтэй һуралсала туһаламжа хүргэхын тулада консультантнуудые баталаад, агитаторнууд хэдэн дахин участогтоо гараабгэжэ тоо мэдээнүүдые абаад лэ һанаа амар һуудаг байна.

Энээн дээрэһээ зарим коммунистнууд өөһэдынгөө идейнэ хэмжээе дээшэлүүлгэдэ ёһо тэдыгээр хандадаг. Уншаһан номуудай үдхыень һайнаар ойлгоогүй дээрэһээ, тэдэ номуудые буулгажа бэшэһэн шахуугаар конспектнүүдые табидаг. Зарим коммунистнууд (нүхэр Пивоваров М.) архи уугаад, үдэөөб гэжэ 2—3 үдэр хүдэлмэридөө гарангүй гэртээ хэбтэдэгынь суглаан дээрэ элирбэ.

Тэрээн тухай партбюро ямаршье хэмжээ абадаггүй байгаа. Партбюрогой секретариин орлогшо нүхэр Павлов Пивоваровтай хамта хүдэлмэрилжэ байгаад, тэрэнэй ашаануудые мэдэдэг байбашье, нэгэ нютагай дээрэһээ гү, али нэгэ газарта хүдэлмэрилдэг дээрэһээ гү хэндэшье муу хэдэггүй байһанаа гадна, нүхэр Пивоваровые үмөөрдэг.

Коммунистнууд Раднаев, Чебаков, Суздальницкий гэгшэд Полиграфиздадай управлени хадаа номой худалдаа-наймаанай муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэбэд. Кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо тэсэнагүй, номой худалдаа-наймаанай конторын директорэй орлогшо хоёр жэлэй турша соо гурба дахин һэлгэгдээ. Тус конторын хүдэлмэришэдэй дунда нэгэ нэгэнэйнгээ мэдэл доро түрэл хүнүүд бии юм, жэшээлхэдэ, главна бухгалтер Волович — ажахые даагша Копиевкер, номой базын товаровед Ицкович — магазинай директор Зимин гэхэ мэтэнүүд. Энээн дээрэһээ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ һулаар гарадаг, олон дутуу дунданууд усадхагдадаггүй байна.

Суглаан болбол партбюрогой хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ сэгнээд, хүдэлмэриинь саашадаа һайжаруулха тухай тогтоол абажа, партбюрогой шэнэ состав һунгаба.

М. Батуров.

Мяха-консервын комбинадай пельменнэ цехын хүдэлмэрилэгшэд Л. Лоскутникова, У. Попова гэгшэд үйлэдбэриингөө даалгабариие 150—180 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) У. Попова, Л. Лоскутникова гэгшэд пельмени хэжэ байна. **З. Веснинагай фото.**

Амжалтатай ажал

Улан-Удын модоной завод 1952 ондо муу бэшээр хүдэлмэрилөө. Модо үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ программые 115 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 886 мянган түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Үнгэрэгшэ январь һара соо заводой ажахын-эдэбхитэдэй суглаан боложо, 1953 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Заводой коллектив январь һарынгаа **даалгабариие валовой продукциин** талаар 122 процент дүүргэв. Тиихэдэ продукциин шанар нилээд һайжараа.

Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй депутадта кандидат Василий Фадеевич Алексеевэй хүтэлбэрилдэг модо хюрөөдэлгын цех түрүүлжэ ябана. Тус цех февраль һарынгаа түсэбые дүүргүүтэ болоод байна.

Эндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг түрүүшүүл олон. Нүхэд Куликов, Супонькин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд халаанайнгаа даалгабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн модо вагонуудта ашаалагшад нүхэд Астраханцев, Кожаев, Казаков, Коротеев болон бусад үдэрэйнгөө нормые 200 гаран процент дүүргэнэ. **Д. Аюшеев.**

Стахановска вахтада

Улан-Удын махоркын фабрикын коллектив ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин үдэр хүрэтэр февраль һарынгаа түсэбые дүүргэхээр шиидээд, стахановска вахтада жагсаһан юм. Вахтын үедэ цех, бригада бүхэн үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэтэйгээ хамта, продукциингаа шанар һайжаруулна.

Мүрысөөндэ хэршэлгын цех (начальнигынь нүхэр Пинская) түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тус цех үдэрэйнгөө даабариие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Энэ цехын стахановецууд Трифонова, Кузнецова гэгшэд үдэртөө 2—2 нормо дүүргэнэ.

Н. Бадмацыренова.

Малажал хүгжөөлгын шухала асуудалнууд

Зэдын аймагай колхозуудта малай ашаг шэмэ яахадаа багаб?

Аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ түрүү малшадай хүдэлмэриин дүй дүршэл олоной дунда дэлгэрүүлэгдэнэгүй гэжэ энэ тон шухала ба хойшодоо ехэ удхашанартай хэрэгые аймагай хүдөө ажахын таһагай муугаар хүтэлбэрилжэ байһан тухай хурса шүүмжэлэл гараа. Энэ тон зүб. Энээниие жэшээ дээрэһээ хараад үзэе.

Аймагай колхозууд, племенной хонинной Боргойн совхоз үнгэрһэн 1952 он соо ниитын малай тоо толгойе олошоруулха, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Жэл соо эбэртэ бодо малай тоо толгойе 6,9 процент, хониной тоо 25,8 процент, гахайн тоо 18 процент, шубуунай тоо 2 дахин олошороо. Түрүү колхозууд бүри һайн показательтай. Чапаевай, Сталинай (Гэгээтэ), Фрунзын, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозууд малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүн Боргойн совхоз хони, эбэртэ бодо мал, гахай, мори үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээ.

Аймагай зарим колхозууд орооной кампани эмхитэйгээр үнгэргэһэнэй ашаар малай һубайралга усадхаа. Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Цыреновэй хүтэлбэрилдэг МТФ, «Красный партизан» колхозой нүхэр Намдаковой хүтэлбэрилдэг МТФ 100 үнеэнһээ 100 тугал абажа түлжүүлээ. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ (даагшань нүхэр Ощепков) 100—эхэ хониноо 116 хурьга, «Красный партизан» колхозой ОТФ 100 хониноо 127 хурьга абаһан байна.

1951 онтой сасуулбал, 1952 он соо үнеэдһээ һү һаалга 29 процентээр, хонидһоо нооһо хайшалалга 15 процентээр ехэ болоо. «Красный партизан» колхоз һү һааха түсэбөө дүүргэжэ, үнеэн бүриһөө 966 литр һү һаагаа.

Аймагай колхозууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө сум дүүргэһэн байна. Олон колхозууд малажалһаа мүнгэн олзо доход нилээдгүй ехые абаа.

Малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые схэдхэхэ талаар һайн үрэ дүн харуулһан түрүү малшадай тоо жэл бүри олон боложо байдаг. Тэдэнэр малажал дээрэ үни удаан хүдэлмэрилжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон, ажалдаа шэнэ методые, советскэ зоотехническэ наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлжэ, эрхим һайн үрэ дүн саг үргэлжэ харуулна. Жэшээнь, Гэгээтэйн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыден-Еши Санжиева арба гаран жэл соо хонидые харууһалжа байна. Тиихэ зуураа, тэрэ жэл бүри 100 хонин бүхэнһөө 125 хурьга абажа, түлжүүлнэ. Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Анна Югова олон жэл соо һаалишанаар хүдэлмэрилнэ. Нёдондо жэл нүхэр Югова нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1164 литр һү һааһан байха юм. Хонишод Даши-Цырен Дуринов, Бальжи Цыбенов, Гармажаб Батодоржиев гэгшэд дунда зэргээр хонин бүриһөө 3,5—4,8 килограмм нооһо хайшалаа.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Боргой) адуушад Дашинима Цыбикжапов, Шарап Жигмытов 100 гүүд бүхэнһөө 85—90 унага жэл бүри абадаг юм. Малажалай түрүүшүүл колхоз бүхэндэ олон.

Аймагай колхозуудта малажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмые ехэ болгохо олзо доходые улам дээшэлүүлжэ, ниитын ажахые хүгжөөхэ барагдашагүй ехэ арга боломжын бии байһые түрүү колхозуудай, малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна.

Доторой арга боломжые хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ аймагай олон колхозууд ниитын малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэбые эбэртэ бодо малаар, хонидоор дүүргээгүй байна. Малай харууһа, эдеэлүүлгэ муугаар эмхидхэһэнэй гэмээр мал үхэдэг, орооной кампаниие муугаар үнгэргэдэг дээрэһээ олон эхэ мал һубайрдаг байна. Мүн малай ашаг үгэлгэ тон бага. Мал үсхэбэрилхэ талаар олон колхозууд ехэ гээгдэлтэй байна. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Үшөөтэй», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд малажал хүгжөөхэ 1952 оной гүрэнэй түсэб дүүргээгүй байшоо. Мүн Кагановичын, Сталинай нэрэмжэтэ (Боргой), «Галын Очи» колхозууд хони үсхэбэрилхэ түсэб дүүргээгүй.

Эдэ болон бусад колхозуудай малай ашаг шэмэ үгэлгэ тон бага. Жэшээнь, аймаг дотор дунда зэргээр хонин бүриһөө 1,444 килограмм нооһо хайшалһан, үнеэн бүриһөө 388 литр һү һааһан байна. Тиихэдэ зарим колхозууд үшөөшье бага показательтай. Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Үшөөтэй» колхозууд үнеэн бүриһөө 274—239 литр һү һааһан байха юм.

Ниитын малай гээгдэнги, нүүдэлшүү методээр харууһалагдажа байһан ушар малажалые хүгжөөлгэдэхи, тэрэнэй ашаг шэмын бага байһанай гол шалтагаан болоно. Олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын олон мэргэжэлтэд малые имагтал бэлшээжэ харууһалха гэһэн һанал бодолоо орхиногүй, тиимэһээ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ тэжээл дутуутай дээрэһээ малай гарзалһан ябадал тэдээндэ ёһото һургаал боложо үгөөгүй байна. Нёдондо жэл олохон малай гарзалһан дээрэһээ зарим колхозууд мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа шадаагүй ябадал ниитын малажалые саашадань хүгжөөлгэдэ, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгэдэ һаад ушаруулна гэшэ. Тиимэһээ энэ асуудалые түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхээр болоо гэжэ һанагдана.

Аймагай олон колхозуудай сабшалангай газар үһалагдадаг. Кировэй, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ, «Улаан Үшөөтэй» колхозуудай сабшалангай ехэнхи хубинь үһалагдадаг газар байха юм. Тиимэһээ эдэ сабшалан дээрэ шиг нойто бариха хүдэлмэриин ехэнхинь үбэлдөө хэгдэхэ байгаа. Гэхэ зуура, энэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүн сабшалангай газарта наг шэбхэ шэрэлгэ эмхидхэгдэнэгүй. Зарим колхозуудай сабшалан намагжаһан байна. Жэшээнь, Гэгээтэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшалангай нилээд ехэнь намагжанхай. Энээниие хатааха хүдэлмэри муугаа ябуулагдана. Нёдондо Үшөөтэйн МТС сабшалангай мелиоративна хүдэлмэри хэхэ түсэбөө дүүргээгүй байха юм.

Табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо тэжээлэй культурануудай талмай нилээд горьтойгоор ехэдхэхээр хараалагдаһан байна. Урда жэлнүүдтэ тэжээлэй культурануудые тон багахан газарта таряад, муу ургаса абадаг байгаа. Энэ асуудалые шиидхэхын тулада эртээнһээ бодомжолхоор болоо. Гэбэшье аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг энэ зорилго бэелүүлхэ талаар ямаршье хэмжээ-ябуулга хараалаагүй байна.

Имагтал энэ асуудалай шиидхэгдээгүй дээрэһээ аймагай колхозууд малажалые хүгжөөлгөөр ехэл гээгдэлтэй байна. Энэшье жэлдэ үбһэ тэжээл багатай дээрэһээ аймагай колхозуудта малай үбэлжэлгэ ехэл дутагдалнуудтайгаар ябуулагдажа байна. Малые муугаар эдеэлүүлһэнһээ, харууһалһанһаа мал гарзална. Жэшээнь, «Улаан Үшөөтэй» колхоздо энэ шалтагаанһаа боложо хэдэн үхэр, хонин үхэһэн байна. Мүн «Коммунизм» колхоздо иимэрхүү баримтанууд үзэгдэнэ. Гадна Ленинэй (Гэгээтэ), Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта малай харууһан, эдеэлүүлгэ муу гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ аймагай олонхи колхозууд хорюгдоһон гээгдэнги метод—малые үбэл адуулга хэрэглэһэн зангаараа. Олон колхозууд үбһэ тэжээл дутуутай байбашье, бүдүүн тэжээл буйлуулха хэмжээ абанагүй, кормозапарнигууд ашаглагданагүй. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта кормозапарнигууд миин хэбтэжэ байна.

Малай байранууд муу. Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Улаан Үшөөтэй» колхозууд илангаяа байра муутай, олонхинь юрын хүдөөгэй байранууд юм. Энээнһээ хойшо малай байрануудые зоотехническэ заабариин ёһоор бариха хүдэлмэри энэ жэлһээ эхилхэ шухала.

Хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари, малажалые улам хүгжөөхэ хэрэгтэй холбоотой асуудалнуудые дары түргэнөөр шиидхэхэ шухала.

Н. Мункуев.

Агитбригадын хүдэлмэри

«Коммунизм» (Иволга) гэжэ томодхогдоһон колхозой клубай дэргэдэхи агитбригада колхозойнгоо малай фермэнүүдэй ба таряанажалай 34 точконуудта ошожо, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна.

Тус бригадын гэшүүд нүхэд Дашицыренов, Дашиев, Буркова, Кокорин, Миронова, Буянкин гэгшэд партиин XIX съездын материалнуудаар, советскэ һургуулиин системэ, Сталинска Конституци тухай 40 шахуу хөөрэлдөө колхозниигуудтай үнгэргэһэн байна. **Б. Сотнич.**

Советскэ Арми—манай арадай зохёон байгуулха ажалые хамгаалагша мүн

Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдһээ эшэ үндэһэтэй политическэ ба ажалай асари ехэ дэбжэлтын оршон байдалда советскэ арад өөрынгөө бүгэдэарадай һайндэрые —Советскэ Армиин байгуулагдаһан Үдэрые угтажа байна.

Манай хүсэтэ социалистическэ гүрэн жэл бүри улам ехэ амжалтануудые туйлана, улам хүсэтэй болоно, коммунизмын материальна техническэ база улам урган бэхижэнэ. Советскэ арад ерээдүйгөө этигэл найдабаритайгаар харана. Агууехэ илалтануудаар алдаршаһан Советскэ Арми ба Уһан-Сэрэгэй Флот советскэ арадай гүрэнэй интересүүдые, СССР-эй арадуудай зол жаргалые сахин хамгаална.

Советскэ Армиин 35 жэлэй ой үглөөдэр, февралиин 23-да гүйсэхээ байна. Һая байгуулагдаһан залуу Улаан Армиин отрядууд 1918 оной февралиин 23-да Нарва ба Псковой дэргэдэ кайзеровска Германиин шунахай зэрлиг сэрэгүүдые бута сохиһон юм. Энэ түүхэтэ үдэр Улаан Армиин байгуулагдаһан үдэр гэжэ соносхогдоһон байгаа.

Гражданска дайнда Улаан Арми илаба. Бүримүһэн зэбсэглэгдэһэн уласхоорондын реакциин зэбсэгтэ нэгэдэмэл хүсэнүүдые тиихэдэ илаһан, шэрүүн шанга тэмсэлдэ советскэ арадай нэрэ хүндэ ба бэеэ даалһан байдалые, зол жаргалта, һаруул һайхан шэнэ ажабайдал байгуулха гэһэн тэрэнэй эрхые хамгаалһан байна.

Гражданска дайнай дүлэн соо бии боложо, хатуужаһан Улаан Армии амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ Эхэ оронойнгоо нангин хилэнүүдые, советскэ хүнүүдэй зохёон бүтээхэ амгалан ажалые хёрхо һэрэмжэтэйгээр хамгаалаа. Тиихэдээ Улаан Арми империалистнуудай эзэмдэлгын аашануудта эрид шанга сохилто нэгэтэбэшэ хэһэн байна. 1938—1939 онуудта Хасанай ба Халхын голой дэргэдэ советскэ сэрэгүүд японско самурайнуудай добтолгые үгы хээ. 1940 ондо Улаан Арми Советскэ Союзда эсэргүү дай хэхэ гэһэн финскэ сэрэгшэдые бута сохёо.

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро, агууехэ Сталинай ударидалгаар ябажа, советскэ арад түүхэтэ богонихон болзор соо өөрынгөө оронииие индустриально-колхозно түрүү гүрэн болгоо. Сталинска табанжэлнүүдэй турша дотор Советскэ Союз бэеэ хамгаалгын талаар хүсэн түгэлдэр орон болоо. Тэмсэлэй техническэ эгээн шэнэ бүхы зэбсэгүүдээр өөрынгөө армиие хангахын тула, манай арад хүсэ шадалаа хайрлангүй ажаллаба.

1941 оной июниин 22-то фашистска Германи Советскэ Союзда бузар муухайгаар добтолбо. Фашистска Германи аюултай ба хара мэхэтэй дайсан байгаа. Фашистска Германиие хүсэтэй болгохо ябадалда США-гэй империалистнууд эдэбхитэйгээр хабаадаһан юм.

Гэбэшье, империалистнуудай хархис бузар түсэбүүд бүрин буруу һүрэбэ. Агууехэ полководец И. В. Сталинай стратегическэ гениальна түсэбүүдые бэелүүлэн, манай героическа арми 1941 оной намар Москва шадар гитлеровецүүдтэ шанга сохилто хэһэн байна.

1942 ондо манай орон дайнай үе соо эгээн хүндэ хүшэр туршалга үзэһэн байгаа. Европодо хоёрдохи фронтын үгы байһан ябадалые ашаглан, гитлеровскэ командовани 1942 оной зун угаа ехэ хүсэ дахин суглуулжа, Советскэ Армида эсэргүү дайлалдахаар эльгээгээ. Намар дайсан ородой агууехэ мүрэн Волгын эрье хүрэһэн байна.

Манай арми мүнхэ илалтануудаар алдаршаба. Өөрынгөө Верховно Главнокомандалагшын захиралта дүүргэжэ, манай сэрэгүүд Сталинградай дэргэдэ баатарлигаар тэмсэн, дайсаниие сохибо.

1942 оной ноябриин 19-һөө 1943 оной февралиин 2 хүрэтэр советскэ сэрэгүүдэй добтолходо, фельдмаршал Паулюсай командовани доро байһан 330 мянган хүнтэй немецкэ шэлэгдэмэл арми Сталинградай райондо бүһэлэгдэжэ, бүрин үгы хэгдэһэн байна.

Тэрэ үедэ Советскэ Арми гитлеровскэ Германида ба тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү гансаараа тэмсэжэ байгаа һэн. Англо-американска империалистнууд Европодо хоёрдохи фронт нээхэ талаар абаһан уялгануудаа дүүргэхэ ябадалые хара һанаалтайгаар таһалдуулһан юм.

1943 оной зун Советскэ Арми Курскын дэргэдэ немецүүдые бута сохёо. Энэ илалта дайнай саашанхи ябасада шиидхэхы удхашанартай байба. «Хэрбээ Сталинградай дэргэдэхи байлдаан немецко-фашистска армиин диилдэн һалалгые уридшалан харуулһан байгаа һаа, Курскын дэргэдэхи байлдаан тэрэниие бутаран уналгын үмэнэ табяа» гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ. Энэ жэлдэ Советскэ Армиин туйлаһан илалтанууд дэлхэйн хоёрдохи дайнай саашанхи бүхы ябасые хубилгаһан ба уласхоорондын ехэ удхашанартай байһан юм.

1944 он Советскэ Армиин шиидхэхы илалтануудай жэл байгаа. Нүхэр Сталинай гениальна стратегическэ түсэбые бэелүүлэн, Советскэ Арми 1944 ондо немецкэ сэрэгүүдтэ хүсэтэ арбан сохилтонуудые удаа дараалан хэһэн байгаа. Дайсан советскэ газарһаа намнагдажа, Советскэ Арми Германиин ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй территори дээрэ дайнай ябуулгануудые хэжэ эхилбэ.

1945 он Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалтатайгаар дүүрэһэн жэл байгаа. 1945 оной майн 2-то советскэ сэрэгүүд Германиин столицые эзэлжэ, манай илалтын тугые Берлин дээрэ мандуулба.

Германиие илаһанай һүүлээр гурбан һара болоод, Советскэ Союз японско империалистнуудые бута сохилгодо хабаадаад, империалистическэ Японийн хуурай газарай гол хүсэнүүдтэ эрид шанга сохилто хэжэ, тэдэниие бута сохиһон ба Японийн үгэ дуугүйгөөр капитулировалхые баалаһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда манай арадай туйлаһан илалтын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанар юуб гэхэдэ, бидэнэр бүхы дэлхэй дээрэ прогрессэй, эб найрамдалай ба демократиин гол түшэг тулгуури—советскэ социалистическэ байгуулалтые хамгаалаабди, фашистска дарлалтаһаа Европын арадуудые сүлөөлөөбди.

Фашистска агрессорнуудые Советскэ Союзай илаһанай ашаар, Центральна ба Зүүн-Урда Европын оронууд—Польша, Венгри, Чехословаки, Румыни, Болгари, Албани империалистическэ системэһээ таһаран һалаба. Эдэ оронуудта арадай-демократическа ёһо журам тогтоогложо, тэдэнэр социализм тээшэ амжалтатайгаар ябана. Эб найрамдалда дуратай Германска Демократическа Республика Европын гол дунда бии болоо. Германска ба японско агрессорнуудые бута сохилго Хитадай Арадай Республикые соносхоһон хитад арадай түүхэтэ илалтын услови байгуулба.

Бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро туйлагдаа. Советскэ Армиин илалта хадаа сталинска политическэ ба гүрэнэй хүтэлбэриин, сталинска полководческо гениин илалта мүн. «Дайнай хүндэ бэрхэ жэлнүүдтэ Улаан Армиие ба советскэ арадые Советскэ Союзай сэсэн мэргэн ба шалгарһан вождь—агууехэ Сталинай урагшань хүтэлэн ябаһаниинь манай зол гээшэ» гэжэ нүхэр Молотов хэлэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрүүшын үдэрһөө эхилээд Советскэ Эхэ ороной хүбүүд зэргэлэн хамтадаа дайсантай дайлалдаа. Бурят-Монголой сэрэгшэд эрэлхэг зориг ба баатаршалга харуулһан юм. Командованиин даалгабариие жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө хэдэн мянган сэрэгшэд дайшалхы орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба. Бурят-Монголой эрхим 19 хүбүүдтэ Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэзэргэ олгогдоо.

Холо тылдэ хүдэлмэрилхэ зуураа, Бурят-Монголой ажалшад шэн зоригто ажалаараа фронтовигуудта туһалба. Республикын ажалшад дайнай эхилһэнһээ хойшо 1945 оной январиин 1 хүрэтэр танкнуудые, самолёдуудые бүтээлгэдэ 70 миллион 149 мянган түхэриг бэлэглэбэ.

Советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро дайнай хойто тээхи түрүүшын табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн, дайнда һандаргагдаһан ажахыгаа һэргээн бодхооһон байна.

Манай Эхэ ороной саашадаа һалбаран хүгжэхэ асари ехэ перспективэнүүд сталинска табадахи шэнэ табанжэлдэ нээгдэнэ.

Бидэнэр Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта ойе уласхоорондын орёо хүндэ оршон байдалда угтажа байнабди. Американска империалистнууд уласхоорондын хорото реакциин центр, дайн үүдхэгшэ гол этэгээдүүд болоно. США-гэй империалистнууд бүхы зэбсэг яаралтайгаар түхеэрнэ, шэнэ дайнай түймэр шатаана, Корейн амгалан городууд ба тосхонуудые үгы хэнэ.

Агууехэ советскэ гүрэн арадуудай аюулгүй байдалай түлөө прогрессивнэ бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй авангардда ябана. Советскэ хүнүүд коммунизм байгуулха гэһэн гансахан зорилго табинхай. Манай Эхэ орон хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэй байна. Өөрынгөө асари ехэ амжалтануудаар советскэ арад сэсэн мэргэн вождь ба багша нүхэр Сталиндаа үнэлгатай юм.

СССР болбол эб найрамдалай ба демократиин түшэг тулгуури гээшэ, дай үүдхэгшэ империалистнуудта эсэргүү тэмсэлэй туг мүн. Советскэ арюун нангин газарта добтолхые һэдэһэн ямаршье агрессорто сохилто хэхээр советскэ хүнүүд бэлэн. Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд СССР-эй хилэнүүдэй аюулгүй байдалые ба эб найрамдалые сахин хамгаална.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха үдэр—февралиин 22-ой үдэр советскэ сэрэгшэд бүхы советскэ хүнүүдтэл адляар коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа нэгэн һанаалаар үгэхэ юм.

Сталинай нэрые дурдан ябажа, Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндэ, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые шэрүүн шанга байлдаануудта хамгаалһан советскэ сэрэгшэд ба бүхы советскэ арад Советскэ Армиин 35 жэлэй ойе угтана.

Б. ЛХАСАРАНОВ.

Томодхогдоһон колхозой нэгэ жэлэй дүнгүүд

Һаяхан Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой тоосоото-һунгуулиин суглаан боложо, колхозниигууд жэл соо хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргаад, колхозоо саашадань хүгжөөхэ хэмжэз-ябуулгануудые хараалһан байна. Тоосоото-һунгуулиин энэ суглаанай материал доро толилогдобо.

Сэлэнгын аймагай Ноёхоной сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артельнүүд һаяхан болотор аймаг дотороо али бүхы талаараа гээхэн колхозууд байһан юм. Энэ жэл колхозууд 1951 оной зун нэгэдэжэ, Маленковэй нэрэмжэтэ томо колхоздоһон колхоз болоо һэн. Энэ үнгэрһэн жэл хахадай туршада тус артель эмхидхэлэй-ажахын талаар нилээд бэхижэжэ, республиканскаа түрүү колхозуудай нэгэнниинь болоһо шадаа. Энэ колхозой амжалта ягаад туйлагдааб? Юуб гэхэдэ, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Мункожапов) ба партийна организаци (секретарь нүхэр Д. Бадмаев) социалистическэ томо ажахын бүхы арга боломжонуудые зүбөөр ашаглаһан, малажал ба таряанажалдаа түрүү арга метод нэбтэрүүлхын түлөө хүн үүсхэл оролдолго гаргаһан байна.

Тус колхозой правлениин жэл соо хэһэн ажал-ябуулгын дүнгүүд һаяхан болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ согсолоод гаргагдаба. Хүдэлмэриин наһанай 306 колхозниигуудай 292-нь энэ суглаарба. Энэ суглаанда КПСС-эй Сэлэнгын аймкомой секретарь нүхэр Башинов, Сухын МТС-эй директор нүхэр Бандо байлсаба.

1952 оной туршада колхозой правлениин ажал-ябуулга тухай тоосоото элидхэл колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункожапов хэлэһэн байна. Мүн колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Цыцырунова элидхэл, гадна Сухын МТС-эй директор нүхэр Бандо тэргүүн тоосон зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тоосоото-һунгуулиингаа суглаанда колхозниигууд ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Суглаан дээрэ хамта 17 колхозниигууд үгэ хэлээ.

Удаань колхозой правлениин, шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгагдаһан байна.

Таряанажал

Тус колхоз 52942 га элдүүриин газартай, тэрэ тоодо 4500 гектар таряанай талмайтай. Энэ колхоз таряанажалай гурбан бригадатай. Мүн Сухын МТС-эй хоёр тракторна бригада хүдэлмэрилнэ. Хэрбээ 1951 ондо хамта дээрээ 1711 га элдэб культуранууд тариһан байгаа һаа, 1952 ондо энэ колхоз 2059 гектар тариһан байна. Тус колхозой гэшүүд таряанайнгаа талмайе үргэдхэхэеэ гадна, республикын түрүү колхозуудай түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна. Таряанай бүхы полинууд эртэ борнойлдожо, нилээд олон гектар хэрэ сэлүүлэн тарингдаа. Ороохото культурануудай хабар эртэ, апрелиин 30 болотор тариндажа дүүргэһэн байна.

— Намарай пар һайтар бэлэдхэжэ, үрпэ хүрэнгээ гүйсэд сэбэрлэжэ, хабар таряагаа эртэ хэһэнэйн ашаар бидэнэр элбэг баян ургаса хуряажа шадаабди, — гэжэ 1952 онойнгоо дүн гаргажа байһан эндэхи колхозниигууд хөөрэнэ.

Энэнь тон зүб. Имагтал арготехникын, хүдөө ажахын түрүү наукын дүрэмүүдые нарннаар сахижа, таряанажалые зүбөөр эрхилһэнэй ашаар тус колхозой гэшүүд эрхим ургаса ургуулжа шадаа. 1951 ондо дунда жэшээгээр ороохото культурануудай гектар бүриин 4,5 центнер ургаса хуряагаа һаа, 1952 ондо га бүриин 15 центнер хуряагдаа байна. Тиихэдэ, 1951 онойхитой сасуулбал үнгэрэгшэ жэлдэ га бүриһөө 9,8 центнер шэниисэ, 9,7 центнер хара таряа, 8,4 центнер овёс, 6,5 центнер гречихэ ехээр хуряагдаа.

Илангаяа нүхэр Григорьевой хүтэлбэрилдэг таряанажалай № 3 бригада, Бато-Сухэ Дылыковэй тракторна бригада эрхим амжалта туйлаһан байна. Трактористнууд Дылыков, Будадоржиев, Батуев, Сафронов, Тулоснов ба бусад даалгаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, баян ургаса абахын түлөө үнэхөөрөө тэмсэһэн байна. Тэдэнэй элдүүрилһэн 315 гектар газарай га бүриһөө 17,1 центнер, 205 га газарай гектар бүхэнһөө 20,5 центнер, 55 гектар газарай га бүриһөө 27 центнер эрхим зэргын шэниисэ хуряажа абтаа.

Эдэ бүгэдын ашаар колхоз гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө 1952 оной августа аймаг дотороо түрүүлэн дүүргэһэн байна.

Туйлаһан амжалтануудаараа колхозниигууд һанаагаа амараагүй, хүсэл эрмэлзэлээ һуладхаагүй.

Хабарай тарилгада гүйсэд хүрэхэ эрхим һайн шанартай үрһэ хүрэнгэ хааганхай. Мүнөө таряанажалай ба тракторна бригадынхид хабарай тарилгада ябаха машина зэмсэгүүдые заһабарилжа, полевой станануудаа түхеэржэ байна.

Эндэ агротехническэ кружок түрүүшынхеэ эмхидхэгдээд мүнөө хүдэлмэрилнэ. Тус кружогто колхозой эдэбхитэдэй дундаһаа 20 хүн һуралсана. Энэ кружогые колхозой агроном нүхэр Лубсанов хүтэлбэрилнэ.

Таряанай талмайн ба ургасын ургалта.

Колхозниигууд улам баяжана

Эмхидхэлэй-ажахын талаар колхозойнгоо дам саашадаа бэхижэхэ тудам колхозниигуудай ажабайдал улам һайжарна, тэдэнэй олзо доход бүри ургана. Жэшээнь, адуушан нүхэр Нохошкуевай бүлые абажа үзэе. Тэрэ хадаа 1952 ондо 78 центнер ороохо таряа, 6 мянга гаран түхэриг сэбэр мүнгэ ажалта үдэртөө абаа. Хэрбээ энэ бүлын бүхы олзыень мүнгэндэ оруулха болоо һаа, жэл соо 30 гаран мянгай түхэриг олоһон байна. Үхэршэн Ломбоцырен Лубсанов үнгэрэгшэ жэлдэ 33 центнер ороохо таряа, 2600 түхэриг мүнгэ ажалта үдэртөө абаһан байна. Гэхэ зуура, нүхэр Лубсановай зэргээр ажалта үдэртөө ороохо таряа, мүнгэ абаһан колхозниигууд эндэ тон олон юм. Эндэхи колхозник бүхэн шанга шадалтай болоһо байна. Тэдэнэй культурна хэмжээн улам ургана. Олонхи колхозниигууд радиотэй болонхой. Тэдэнэр республиканска болон аймагайнгаа газетэнүүдые захижа уншана.

Колхоздо электростанци, радиоузел бии. Артелиингээ центрые Цайдам гэжэ газарта түхеэржэ, тэрэнээ гоё һайхан, болбосон түхэлтэй болгохо гэжэ колхозниигууд шиидэнхэй.

Ниитынгээ малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй 1952 оной түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ, ороохо таряанай элбэг баян ургаса ургуулһанайнгаа ашаар колхозой правлени эрхим түрүү колхозниигуудтаа нэмэлтэ түлэбэри ехээр үгэхэ арга боломжотой байба. Хамта 70 гаран колхозниигууд, тэрэ тоодо 30 гаран хонишод үнгэрэгшэ жэлдэ нэмэлтэ түлэбэри абаа. Жэшээнь, Бутыдцу Биликтуевагай отарынхид хамта 52 толгой хурьга нэмэлтэ түлэбэридэ абаһан байна. Өөрөө Бутыдцу Биликтуева 32 толгой хурьга нэмэлтэ түлэбэридэ абаа. Тэрэнэй ажал тухайда нэгэ хэды үгэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тэрэ хадаа даалгабарита 100 эхэ хонин бүриһөө 127 хурьга абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байна. Нүхэр Биликтуевае малажалай үнэхөөр мастер гэхэдэ алдуу болохогүй. Малажалай түрүү арга метод ажалдаа нэбтэрүүлхын түлөө тэрэ эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно. Түбхын түрүүндэ хонидоо сакманна арга методээр харууһална, ондоогоор хэлэхэдэ, хурьганай түрэхэтэйнь сасуу ехэ бэлоторынь эхэтэйнь байлгажа харууһална. Иигэжэ хурьгадые түлжүүлхэдэ тэдэнэр тамир тэнхэй һайнтай, өөдэргэ дорюунууд байдаг юм. Гадна, хонидоо тамир шадалайнь зэргээр илгажа эдеэлүүлдэг. Бүхы хонидоо үдэртөө хоёр удаа алгалгүй уһална.

Бутыдцу Биликтуева 1953 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 130 толгой хурьга абаха, нарибтар нооһотой хонин бүхэнһөө 3,5 кг. нооһо хайшалха уялга абаа. Иимэ хонишод эндэ олон юм.

Мүн тэрэшэлэн эрхим һайн ажалайнгаа түлөө хонишод Надмит Батуева Должон Эрдынеева хоёр 25—25 толгой хурьга нэмэлтэ түлэбэридэ абаһан байна. Тиихэдэ һүнэй-товарна фермые даагша Очир Ванчикович Буянтуев 7 тугал, республикын һаалишадай мүрысөөндэ илагша Цоу Хайдапова 700 гаран литр һү нэмэлтэ түлэбэридэ абаһан байна.

Хамта 186 толгой хурьган, 18 толгой тугал, 6 толгой гахай, 101 центнер ороохон, 1800 центнер үбһэн, 1000 гаран литр һүн нэмэлтэ түлэбэри болгогдон колхозниигуудта үгтэһэн байна. Таряанажалай бригаднуудһаа 17 хүн нэмэлтэ түлэбэри абаа.

Колхозой олзо доход, хубаагдадаггүй фонд

Колхоз 1952 оной орошо-гарашын сметые орошын талаар 108,5 процент, гарашын талаар 100 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ бүхы доходойнь 80 гаран процентнь малажалһаа ороо. Колхозой хубаагдадаггүй фонд 1951 онойхиһоо 60 процент ехэ болоо. Эдэ бүгэдын ашаар колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы мүнгэн түлэбэринүүдээ гүрэндөө гүйсэд түлэжэ дүүргээд, финансова талаараа нилээд бэхижэһэн байна. Сметын ёһоор 1 түхэриг 50 мүнгэ ажалта үдэртэ хубааха гэжэ хараалагдаһан байһэн аад, мүнөө 2 түхэриг хубаагдаа.

Колхоз ороохо таряа тушаалгаар гүрэнтээ сүм тоосоод, бүхы фондонуудые байгуулһанайнгаа һүүлээр, ажалта үдэр бүхэндэ 2,5 килограмм ороохо хубааһан байна.

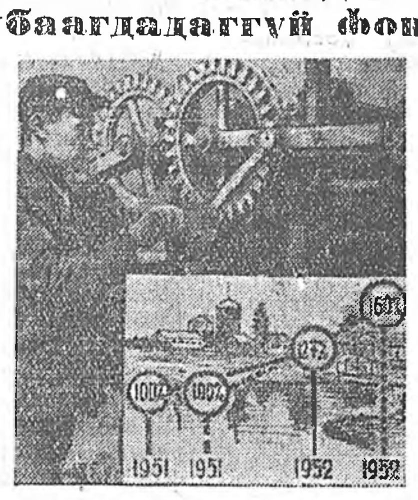

Мүнгэн доходой ба хубаагдадаггүй фондын ургалта.

Ажалай эмхидхэл ба бүтээсэ

Гэшүүдэйнгээ ажалые колхозой правлениин шадамар бэрхээр эмхидхэһэнэй ашаар эдэ бүхы амжалтанууд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Мункожапов түбхын түрүүндэ ажалай журам һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэнэ. Юуб гэхэдэ, энээнһээ урда жэлнүүдтэ ажалай эмхидхэл эндэ ехэ һула, ажалай журам эбдэһэн ябадал олонто үзэгдэдэг байгаа. Колхозой правлени, партийна организаци, колхозой эдэбхитэд энэ дутагдалтай шанга тэмсэл хэдэг боложо, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлһэн, ажалта үдэрэй минимум олодоггүй хүн тон хомор болоһон байна. Хэрбээ 1951 ондо дунда жэшээгээр колхозник бүхэн 352 ажалта үдэр олоһон байгаа һаа, 1952 ондо хүн бүхэн 422 ажалта үдэр олоо.

Жэшээлхэдэ, эрхим адуушан Дамдин Нохошкуев 1873 ажалта үдэр олоо. Нүхэр Нохошкуевай бүлэһөө 4 хүн ажаллана. Тэдэнэр хамтадаа 3138 ажалта үдэр олоһон байна. 40 гаран колхозниигууд 700-һаа 1000 хүрэтэр ажалта үдэртэй юм. Тиихэдэ 500—700 ажалта үдэр олоһон колхозниигууд бүришье олон.

Ажалай эмхидхэл ба журам һайжаруулһанай ашаар колхоз эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадаа бэхижээ. Тиихэтэй хамта колхозниигуудай ажалта үдэртэ ехэ юумэ хүртэдэг болоо.

Малажал

Ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые тус колхоз бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. Эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгээр түсэбөө 103 процент, хони ямаагаар — 137 процент, гахайгаар—134 процент, адуу морёор—100 процент, шубуугаар—420 процент дүүргэһэн байна. Энэ хадаа колхозой малшадай шэн зоригто ажалай аша үрэ мүн. Малажалай түрүүшүүл Бутыдцу Биликтуева, Цоу Хайдапова, Надмит Батуева, Должон Эрдынеева, Дамдин Цоктоев, Ломбоцырен Лубсанов, Цоу Цыбикова ба бусад эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Тэдэнэр адуу малайнгаа тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта, ашаг шэмэ үгэлгыень улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Племенной фермын һаалишан Цоу Хайдапова даажа байһан үнеэн бүриһөө 2799 литр һү һаажа, республикын һаалишадай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Бутыдцу Биликтуевагай даажа байһан отара үнгэрэгшэ жэлдэ зуун толгой хонин бүриһөө 127 хурьга абаа. Тиихэдэ, колхоз һаамхай үнеэн бүриһөө 1951 ондо 433 литр һү һааһан байгаа һаа, 1952 ондо 1026 литр һү һаагаа. Малайнгаа үүлтэрые саашадань һайжаруулхын тулада энэ колхоз эбэртэ бодо малай племенной фермэ, хонидой племенной отара эмхидхэнхэй. Энэ фермэ ба отара эгээл ехэ ашаг олзо үгэһэн байна. Племенной фермын үнеэн бүхэнһөө дунда жэшээгээр хоёр мянга гаран литр һүн һаагдаа. Үнгэрһэн жэлдэ хоёр мянгаад хонид искусственнаар ороондо оруулагдаһан юм. Тэдэ хонидынь элүүр энхэ, шэрхи шииираг түлнүүдые үгэнэ. Колхозой хонишод мүнөө жэлдэ бүхы хонидоо искусственнаар ороондо оруулха зорилго урдаа табинхай. Хонидоо тобир тарганаар ондо оруулһанайнгаа ашаар хонидһоо нооһо хайшалалгые нилээд дээшэлүүлһэн байна. Хэрбээ 1951 ондо хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 1,2 кг. нооһо хайшалжа абаһан байгаа һаа, 1952 ондо 2,1 кг. хайшалаа. Тиихэдэ, 800 гаран хонидоо хоёр дахин хайшалжа, хонин бүриһөө 600 грамм гаран нооһо нэмэжэ абаһан байна.

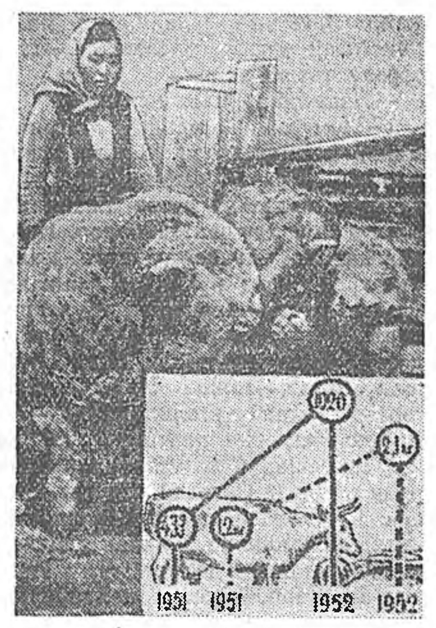

Малажалай үгэдэг продукциин ургалта.

Үнгэрэгшэ жэлдэ адуу малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл абаһан байна. Адуу малаа шэмэ һайнтай тэжээлээр хангахын тулада нёдондо 500 гаран гектар овёс, зелёнко тариһан юм.

Малшадай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Зооветеринарна хоёр кружок хүдэлмэрилнэ. Зооветеринарна нэгэдэхи жэлэй кружогто эрхим малшад Цыренцу Эрдынеева, Цоу Цыбикова, Ломбоцырен Лубсанов ба бусад һурана. Энэ кружогые колхозой веттехник Даба Жалсанович Дансарунов хүтэлбэрилнэ. Хоёрдохи жэлэй кружогто колхозой зоотехник Галсан Ламажапович Гармаев заадаг юм. Энэ хоёр кружогто хамта дүшөөд колхозниигууд һуралсана.

Шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд

Тоосоото үе соогоо туйлаһан амжалтануудаа тэмдэглэхэ зуураа, артелиингээ правлениин, шалгалтын комиссиин ажал-ябуулгада, мүн өөһэд өөһэдын ажал хүдэлмэридэ колхозниигууд шүүмжэлхы ёһоор хандаһан байна.

Хамтынгаа зөөридэ эзэн ёһоор, һайтайгаар хандахын тон шухала байһан тухайдаа элидхэлшэ ба суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн колхозниигууд тэмдэглэбэ.

— Гансахан модон тармуур абажа үзэе, — гээд колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункожапов элидхэлээ үргэлжэлүүлнэ, — хэгдээд байгаа нэгэ тармуур 9 түхэриг сэнтэй болодог. Жэшээнь, жэл соо нэгэ-нэгэ тармуур хүдэлмэриин наһанай колхозник бүхэнэй эбдээд байгаа һаань, колхоз 2754 түхэригэй гарзада ороходо байна. Баһа нэгэ ондоо жэшээ абая. Отарые даагша Цырендолгор Ринчинова поли дээрэһээ 3 мэшээг овёс өөрөө мэдээд абаашажа ябатараа баригдаа һэн. Хэрбээ отарануудые ба фермэнүүдые даадаг 31 хүнэй 3—3 мэшээг абаашаа хадань хамта 93 мэшээг болохо гү, али колхозой 37 центнер овёс үрэглэхэ байна. Энээниие мүнгэндэ оруулаа хада доогуур болоходо 5480 түхэригэй болохо. Тиихэдэ хүдэлмэриин наһанай 306 колхозниигуудаймнай Ринчинова мэтээр иимэ нэгэ-нэгэ алдуу хээ һаань, колхоз хамта 41600 түхэригэй гарза хохидолдо ороходо байна. Хэрбээ энэ мүнгые колхозниигуудта хубаагаа хада ажалта үдэр бүхэндэ 1 түхэриг 32 мүнгэн хүртэхэ байна. Теэд колхозниигуудай зүгһөө иимэрхүү алдуунууд үшөө олонто үзэгдэдэг байһаниинь гэмшэлтэй.

Энээниие колхозниигууд бултадаа зүбшөөнэ.

— Жэл бүхэндэ хэдэн олон тэргэ зэмсэг, хомут тоног, хазаар жолоо хэнэ гээшэбибди. Энэмнай айхабтар ехэ мүнгэнэй болоно бшуу. Теэд даалгабарита тэргэ зэмсэгтээ эзэн бусаар хандадаг, үнгэрхэдөө хазаар, жолоошье һаань үбэршэлдэг хүнүүд манай дунда үшөө бии. Энэ дутагдалые эрид шууд усадхаагүйдөө, хамтынтаа зөөридэ бултадаа эзэн ёһоор хандадаг боложо шадаагүйдөө бидэнэр ниитынгээ баялигые саашадань һайнаар хүгжөөн дэбжүүлжэ бариха-гүйбди,—гэжэ таряанажалай бригадын бригадир Даржа Доржиев хэлэбэ.

— Даржагай хэлээшэ тон зүб. Нүхэдэйнгөө халуун гараараа, хара хүсөөрөө хэһэн ажалые зарим нэгэн колхозниигууд огто сэгнэдэггүй. Нёдондо бидэнэр зелёнко оролдосотой нэтэрүүгээр тарижа, тэрэнэй һайн ургаса абаабди. Теэд тэрэниие зарим колхозниигууд гамнадаггүй, тэрээндэ эзэн ёһоор хандадаггүй. Зеленко байнал гээд, зарим малшад малайнгаа хүл доро хайра гамгүйгөөр хаяжа үгөөд, гэшхүүлжэ байдаг. Һүнэй-товарна фермые даагша нүхэр Цоктоев энээниие хэды мэдэбэшье, ямаршье хэмжээ абадаггүй гэжэ Сухын МТС-эй тракторна бригадын бригадир нүхэр Цыбикдоржиев шүүмжэлбэ.

Саашань нүхэр Цыбикдоржиев тон зүб зүйтэй нэгэ асуудал тухай иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэнэр һарын 1000 түхэриг хүлэһөөр нэгэ механигые колхоздоо хүдэлмэрилүүлжэ байнабди. Тэрэмнай өөрынгөө хэрэгые һайса мэдэхэ, яһала шадамар бэрхэ хүн. Теэд манай хүнүүд, илангаяа залуушуул, жэшээлхэдэ, энэ һуутааша шофер нүхэр Балдановшье өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын, механигай гү, али бэшэшье мэргэжэл олохын түлөө ёһотойгоор оролдоногүй. Бидэнэр өөһэдынгөө мэргэжэлтэдтэй, колхозник-механигтайшье боложо шадахаарбди.

Колхозоо хүгжэнги, олон һалбаритай ажахытай болгохо талаар түрүүшын алхамууд хэгдэжэ байбашье, үшөө ажахынь зарим һалбаринууд олзо доход үгэнэгүй. Энэ колхоз һаяшагай ехээр огород таридаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ огород тарилгада 55 мянган гаран түхэриг колхоз гаргашалһан байгаа. Теэд 1952 ондо колхоз огородһоо доход абахаһаа байтагай, 36 мянган түхэригэй гарзада ороһон байна. Мүн тэрэшэлэн шубуунай фермэ колхоздоо олзо доход үгөөгүй. Тиимэһээ ажахынгаа бүхы һалбаринуудые ашаг олзотой болгохо гээшэ хүдөө ажахын тус артелиин гэшүүдэй хойшолуулагдашагүй зорилго мүн.

Малажалые амжалтатайгаар хүгжөөн дэбжүүлгын гол шухала условии болохо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал эндэ үшөө хүсэд шиидхэгдээгүй. Юуб гэхэдэ, сабшалангаа һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэнэгүй, наран сэсэг болон олон жэлэй ногоонууд таригданагүй. Силос һайнаар дарагданагүй. Нёдондо силос дараха түсэб оройдоо 26 процент дүүргэгдэһэн байна.

Тиихэдэ, тэжээл бэлэдхэлтын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэг хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Бии байһан техникэ хүсэдөөр ашаглагданагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ Сухын МТС-эй үбһэ сабшаха 3 агрегат энэ колхоздо үгтэһэн аад, тэдэнэй 2-нь огто хүдэлмэрилөөгүй шахуу. Мүн силос хэршэдэг машинанууд бии, теэд тэдэнэр нёдондо ёһотойгоор ашаглагдаагүй.

Харьяата колхозуудтаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, тэжээл бэлэдхэлгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэ Сухын МТС, тэрэнэй директор нүхэр Бандо зохихо анхарал хандуулнагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

— Үнгэрэгшэ зун үбһэ тэжээлэй бэлэдхэлгын түлэб дундаа ябажа байхада, июлиин 4-һөө августын 20 болотор Сухын МТС-эй директор нүхэр Бандо манай колхоздо үбһэ сабшажа байһан агрегадуудтаа нэгэшье удаа ерээгүй, тэдэнэй ажал хэрэгээр оройдоо һонирхоогүй һэн, — гэжэ колхозой мориной-товарна фермые даагша нүхэр Гармаев хэлэбэ.

Мүн малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар өөдтэй юумэ хэгдээгүй байна. Кормозапарник ба автопоилка тодхохо, электрын хүсөөр үнеэдээ һаадаг болохо бүхы арга боломжонууд энэ колхоздо бии. Энээн тухайда колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье яһала хэлсэдэг. Теэд эдэ арга боломжонуудаа колхозой правлени хүсэд ашаглажа шаданагүй.

Мүнөө жэлэй элбэг баян ургасын түлөө тэмсэл үшөө һулаар ябуулагдана. Хабарай тарилгын бэлэдхэлэй дутагдалнуудые эндэ колхозниигууд хурсаар шүүмжэлһэн байна.

— Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд ёһотойгоор бэелүүлэгдэнэгүй. Наг шэбхэ поли дээрэ гаргагданагүй. Эдэ дутагдалтай колхозой правлени мүнөө болотор эбсэжэ байна, — гэжэ колхозой агроном нүхэр Лубсанов шүүмжэлбэ.

Эдэ ба бусад бүхы дутагдалнуудаа колхозой правлени сүм усадхажа, социалистическэ томо ажахын бүхы арга боломжонуудые үшөө һайнаар ашаглаад байгаа һаа, тус колхоз эмхидхэлэй-ажахын талаар улам бэхижэхэ, колхозниигуудынь бүри баян шадалтай болохо байна.

Колхозой правлениин хуушан состав юрэнхы дээрээ һайнаар хүдэлмэрилһэн байна. Гэбэшье, правлениин зарим гэшүүд элэбхи багатайгаар хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Правлениин гэшүүн, огородой бригадын бригадир Доржиевые абажа үзэе. Тэрэ хадаа даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг, колхозой правлениин даалгабариие мүртэйгөөр дүүргэдэггүй, архи уудаг, ажалай журам эбдэдэг байгаа. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг огородой бригада үнгэрэгшэ жэлдэ колхоздоо 36 мянган түхэригэй гарза хохидол хэһэн байна.

Колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Цыцырунов колхозойнгоо экономикые һайнаар мэдэхэгүй, правлениин ажал-ябуулгадахи алдуу дутуунуудые саг дарыдань элирүүлжэ шадахагүй хүн байгшоо. Тиимэһээ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн олохон нүхэд колхозой шалгалтын комиссиин хүдэлмэриие хурсаар шүүмжэлһэн байна. Мүн правлениин гэшүүн нүхэр Чагдурова хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэһэн байна.

Колхозой правлениин мүнөө һунгагдаһан шэнэ состав болбол эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые дары усадхаха зорилготой.

Хамтын тус суглаан колхозой правлениин тоосоото үе соохи ажал-ябуулгые хангалтатай дээрэ сэгнэһэн байна.

Колхозой правлениин түрүүлэгшээр нүхэр Мункожапов дахинаа һунгагдаа.

Мүн тоосоото-һунгуулиин суглаан болбол мал ба таряанажалые дам саашадань хүгжөөхэ талаар социалистическэ тодорхой уялгануудые абаһан байна. Ороохото культурануудай эртын тарилга 8 хоног соо, орой таригдадаг культурануудай тарилгые 6 хоног соо хэхэ, мүн таряанай ургасые ба малажалай ашаг үгэлгые улам дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд энэ уялганууд дотор хараалагданхай. Тэдэниие сүм бэелүүлээд байхадаа тус колхоз эмхидхэлэй-ажахын талаар улам хүгжэн дэбжэжэ, мүнөө жэлдэ аймагайнгаа миллионер-колхозуудай нэгэнниинь боложо шадаха байна.

Наринай тайгада

Тайга дээгүүр наран үшөө гараагүй. Яһала эртэ байбашье, Хандагатайн леспромхозой Наринай тайгадахи модо бэлэдхэлэй түрүү участогта трактор, машинын дүнгинэхэ, электрохюрөөгэй хибэхэ, томо нарһануудай нарьян унаха абяан оршон тойронние зэдэлүүлнэ. Модошодой эндэ тэндэ дуугаралсахань элихэн соностоно.

....Бэелиг, залуухан электрохюрөөшэн Шагдар Намжилон гүнзэгы саһа умбажа, нарһанһаа нарһанда ошоно. Орлйдоо баглагархан шэлбүүһэтэй гулдагар гоё модоной захада ерэжэ, тэрэ хүбүүн шамдагай хүдэлсөөрөө нарһанай будуүн узуур худар хюрөөгөө залана. Хюрөөгэй хурса шүдэнүүд нарһанай дабирхайтай зузаан холтоһые хомхойгоор хибэжэ эроно. Хэдыхэн секунда соо нарһан тайргардаад, газарта унана. Тэрэнэй һүүлээр гэшүүһэнүүдынь сэбэрлэгдэжэ, бэлэдхэгдэһэн модые трактораар татуулна. Тракторай рульда тус леспромхозой эрхим тракторист Алексей Патолицын һууна. Энэ хүн алишье юумэндэ бэрхэ, илангаяа техникэ шудалжа шадаһан дээрэһээ, үдэрэйнгөө даалгабарие ходоодо үлүүлэн дүүргэдэг, өөрынгөө ажалай баян дүй дүршэлдэ залуу нүхэдөө һургадаг заншалтай. Узкоколейнэ түмэр харгын захада ябталаатай модоной дэргэдэ ашаагаа буулгажархиһоор, Патолицын «түмэр морноо» эрьюулжэ, тайгын гүнзэгы руу шэглэн ошоно.

«Модошод! Коммунизмын барилганuудта элбэг ехэ модо үгэе!», «Жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе!»,—гэһэн уряанууд үргэн харгын хоёр талаар хабтагайнуудта аржытар бэшэгдэнхэй харагдана. Эндэ хэдэн зуугаад будүүн, нарин һайн һайн модонууд обоолоотой. Тэдэнэй заримыень мастер Марья Яневичын заабаряар электрохюрөөшэд хэдэн сортдо хубаарилан тайрана. «Узуурнь шпала болгогдохо, дундахинь телеграфна столбдо хэрэглэгдэхэ, үзүүрээрнь шахтануудай тулгуури-багананууд дые хэмээр,—гэжэ мастер Яневич хөөрэнэ.

Удабашьегүй, үгсүүр өөдэ хүндөөр уухилһаар 6 платформонуудые шэрэһэн бишыхан паровоз хүрэжэ ерэбэ. Бэлэдхэгдэһэн модо хүсэтэ электрокранууд ба автокранууд платформонуудта тээнэ.

—Модо бэлэдхэгшэдэй хүдэлмэри али зэргээр хүнгэдхэгдөө гээшэб? Та өөрынгөө участогай ажабайдалһаа энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгыт,—гэжэ участогые даагша нүхэр Мункуевта хандабабди. Тэрэ бараад ябаһан модон хэмжүүрээ хажуудаа табижа, бревно дээрэ һуугаад, хөөрөөгөө эхилнэ.

Хэдэн олон механизмууд хүдэлмэринемнай хүнгэдхэнэ, ажалаймнай бүтээсые нилээд дээшэлүүлнэ. Гэнсэхэн манай участогта 12 трактор, 16 электрохюрөө, «ПС-12-200» гэжэ маркын 4 электростанци, ТЛ-1 маркын 2 лебёдко бии юм. Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ манай коллектив үдэр соо 130—150 кубометр модо бэлэдхэдэг һэн. Мүнөө жэлдэ бидэнэр 280—300 кубометр хүрэтэр бэлэдхэдэг болонхойбди. Энэ амжалта хадаа ажалдаа хүсэтэ техникые улам ехээр нэбтэрүүлһэнэй ашаар туйлагдана.

Мүнөө манай леспромхоздо хэдэн арбаад мэргэжэлтэд урган хүмүүжүүлэгдээ. Ямарнууд бэ? — гэжэ өөрһөөн һураад, Дарижап Мункуевич хургаа даран тоолоно.—Электрохюрөөшэд, трактористнууд, нүүдэл электростанцинуудай механигууд, мотористнууд, лебедчигууд, крановщигууд, токарьнууд, слесарьнууд, паровозой машинистнууд бии. Бултыень тоолоо һаа, хорёод гаран янзын мэргэжэлтэд болохо. Тиигэбэшье, зарим ажалаа морёор хэнэбди. Жэшээлхэдэ, манай участогта ажалаймнай 25 процентые колхознигууд бүтээнэ. Тэдэнэр хадын эгсэһээ өөһэдынгөө морёор модо буулгана, мүн бусадшье ажал хэнэ, —гэжэ Дарижап Мункуевич хөөрөөгөө таһалдуулна.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай наран игааба. Хадын хүнды руу үглөөнэй хүйтэн жабар үлеэнэ. Хадаһаа буугаһан харгыгаар модо ашаһан хэдэн олон шаргатай хүнууд һубарилдан, моридоо бүншүүлнэ. Тэдэнэр түмэр харгын захада хүрэжэ, ашаатай модонуудаа буулгахаар түхеэрнэд. Колхознигууд хүһэн сагдуулаар хэһэн хүшүүргэнүүдые абажа, яһала будүүн, утаашаа 6,5 метр хэмжүүртэй модонуудые нишаганаса хүшэжэ, штабельда сомонод. Иигэжэ саг зуура ашаануудаа шаргаһаан сүлөөлөөд, моридоо эрьюулжэ, хадые үгсэһэн харгыгаар мүн лэ яаралтай далда ороно.

—Эдэ хэд бэлэй,—гэжэ морин трелёвщигуудай мастер Иван Федорович Слепнёвһоо асуубабди.

—Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Сергей Ткачев, Петр Белых, Филипп Рябов, Григорьев гэгшэд, — гэжэ тэрэ харюусаба. Дурсагдагша нүхэд Хандагатайн леспромхоздо энэ үбэлэй модо бэлэдхэлэй сезоной эхилһэн үдэрһөө хойшо ажаллажа ябанад. Тэрэ гэһээр дүрбэн һара болоо. Энэ хугасаа соо эдэ колхознигууд өөһэдынгөө эрхим ажалаар олондо хүндэтэй болонхой.

Тэдэнэр модо шэрэхэдээ үдэрэйнгөө даалгабарие 130 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг, мори унаагаа һайнаар харууһалдаг, хомут тоногоо гамтайгаар хадагалдаг, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалдаг ба халан абадаг юм, — гэжэ Иван Федорович хөөрэнэ.

—Тээ тэрэ ойротожо ябааша, халзан зээрдэ моритэй, дүшөөд наһанай, шиидагар улаан хүн манай участогай эрхим трелевщик,—гэжэ тэрээн тээшэ заана.

—Нэрэ обогынь хэн гээшэб?

—Тимофей Петрович Лоханин манай леспромхоздо 13 жэл хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Лоханин олон жэлдэ модо бэлэдхэл дээрэ ажаллажа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоо. Һараһаа һарада, үдэрһөө үдэртэ манай Тимофей үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Мүнөөшье нормоёо ходоодо 170 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг. Жэл бүри шан абадаг,—гэжэ Иван Слепнев тэрээн тухай үргэлжэлүүлнэ.—Тимофей Петрович партиин гэшүүн юм, ажалшадай депутадуудай Зэигрэйн аймагай Соведэй депутат. Энэшье һунгалтада манай коллектив нүхэр Лоханиние дахинаа депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Иимэ хүн арад зоной этигэл найдабарие харюулхань лабтай бшуу.

Үдэшэ. Тайга электрын галнуудаар гэрэлтэнэ. Энэ хадаа Нариндахи тосхоной галнууд. Гурбан жэлэй саана эндэ дүлии бүтүү тайга байһан юм. Мүнөө тосхоной сэхэ үйлсэнүүдэй хоёр талаар зохидхон байшангууд табяатай. Эдэ гэрнүүдтэ электрохюрөөшэд, трактористнууд, шофернууд ажаһууна.

Модошодой тосхондо һургуули, клуб, радиоузел, амбулатори, магазин, столово, бани, электростанци бии. Тосхоной эгээл һайн, ужам һаруул гэр клуб болгогдонхой. Үдэшэнь эндэ хүн зон олооро суглардаг. Хүдэлмэришэд уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадалсадаг, лекци, элидхэл шагнадаг, газетэ, журнал уншадаг.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой модошодой байрада оробобди. Байра соонь ариг сэбэр, уни бутарма дулаахан. Ханаарнь уряа лозунгнууд харагдана. Радио дуугарна. Бригадын гэшүүд барандаа сугларанхай. Тэдэнэй олонхинь соггой залитай хүбүүд, басагад, мүн наһажаалшье хүнүүд бии. Тэдэнэр ханада үлгөөтэй показателиин доскагай хажууда сугларанхай, дарья табилданад. Тэдэнэр үдэр соо хэһэн ажалайнгаа дүн гаргана хэбэртэй. 8 колхознигууд даалгабаряа 150 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

—Тракторист Патолицынтай уулзаябди,—гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Дашинов маниие үндэр һаруул байшанда дахуулан оробо.

Патолицынай гэртэ ой модоной ажахы тухай зугаалжа нилээд һууһанайнгаа удаа, «хайшан гэжэ та ажалдаа иимэ һайн бүтээсэ туйланабта, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгыт»,—гэжэ хандабабди.

—Ажалай дүй дүршэл гэжэ намда тиимэшье һайрхамаар юумэ үгы юм,—гэжэ нүхэр Патолицын хөөрөөгөө эхилнэ.—Ой модоной ажахыда ажаллаһаар олохон жэл болооб. Модо таллуулдаг шэнэ трактораар табадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ ябанаб. Энэ үе соо трактор һайнаар шудалааб. К-12 маркын трактор гээшэ ехэл һайн машина юм. Иимэ һайн машиные эзэн ёһоор абажа ябаад, хүдэлмэриингөө сагые гээлтэгүй хэрэглээд байгаа һаа, даалгабаряа ходоодо үлүүлжэ болоно. Би трактортаа ехэ гамтайгаар хандагшаб, шүрэб бүхэниие нь шалгажа, саг болзортонь тоһолжо, ехэ нарилжа ябадагби. Ажалаа дүүргэд тракторaa анхаралтайгаар ажаглан шалгаад, удаадахи халаандаа, һаадгүй ажаллахаар түхеэрээд орхидогби.

—Ажалтнай ямараар сэгнэгдэнэб, олзо доходтнай ямар бэ? гэжэ һурахадамнай,—Минии һарын салин дунда зэргээр 4000 гаран түхэриг болодог. Манай ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг гээшэ. Энэ хадаа Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин арад зоной ажана һайн байдал тухай саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг, оролдолго гаргадагыень гэршэлнэ, —гэжэ Алексей Патолицын хөөрөөгөө дүүргэнэ.

Наринай тайгада трактор, машинануудай түеэрээн үдэршье, һүнишье таһарнагүй. Жэл ерэхэ тудам модо отологшод улам саашаа тайгын гүнзэгы руу добтолно. Бухы манай орондол адли, эндэ шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө залиршагүй ажал бусалмна.

Р. Балданов.

Шадамар бэрхэ шофер

Токтохо Балданов арба гаран жэлдэ шофероор хүдэлмэрилжэ, нилээдгүй дүй дүршэлтэй болоо юм. Нүхэр Балданов 1948 онһоо хойшо Курбын леспромхоздо шофероор ажаллажа байна. Модо бэлэдхэлэй сезон бүхэндэ машинаяа техническэ заһабарилгада оруулангүйгөөр ябуулжа 2—3 нормо дүүргэдэг юм.

Токтохо Балданович машинынгаа хойноһоо техническэ харууһалга һайнаар хэдэг, частьнуудыень ехэ гамтайгаар хаража ябадаг байна. Жэшээлхэдэ, 30 мянган километр соо ябахаар харзалагдаһан машинын мөөрые һэлгэнгүйгөөр 36 мянган километр ябуулһан байха юм.

Шофер Балданов өөрынгөө дүй дүршэлдэ леспромхозойнгоо залуу шофернуудые һургадаг. Машинаяа хайшан гэжэ хаража, тэрээндэ саг болзортонь техническэ харууһалга хэжэ ябадаг тухай һаяхан шофернуудта хөөрэжэ үгэһэн байна.

Республикын ой модоной предприятинуудай хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, нүхэр Балданов халзан соогоо 25 кубометр модо шэрэхын орондо 60—65 кубометр хүрэтэр шэрэнэ. Тиигээд 15 центнер бензин алмаһан байна.

Эрхим һайнаар машинаяа абажа ябадаг, шадамар бэрхэ шофер Токтохо Балдановые «Бурмонголлес» трест таба дахин грамотаар шагнаһан юм.

Мүнөө нүхэр Балданов модо бэлэдхэлэй стахановскэ һарын үе соо 500 кубометр модо түсэбһөө гадуур шэрэхэ уялга абаа.

П. Содбоев.

Леспромхозуудта культурна хүдэлмэри һайжаруулха

Эрийскэ болон Хандагатайн леспромхозуудай коллективүүдэй, тэндэ модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигууд-сезоннигуудай үүсхэлээр модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезонно түсэбые дүүргэхэ зорилготойгоор стахановскэ һара соносхогдобо.

Модо бэлэдхэлые шангадхахатай хамта, леспромхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда культурна хүдэлмэри һайжаруулха шухала. Коммунистическэ парти, Советскэ правительство модошодой дунда культурна хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ онсо анхаралаа табина. Энэ хэрэгтэ ехэ мүнгэн һомологдоно. Ганса манай республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудта культурна хэмжээ-ябуулгада хахад миллион үлүүтэй түхэриг мүнгэн һомологдоо.

Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэдэй клубай дэргэдэ уранһайханай кружок эмхидхэгдээд, яһала һайнаар хүдэлмэрилнэ. Модо бэлэдхэлэй участогуудта болон бригадануудта гаража, концерт, зүжэг, табижа, модошодые һонирхуулна.

Тус леспромхозой клубай правлениин эдэбхитэд түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар нилээд хүдэлмэри ябуулна. Эндэ кинокартина харуулга, шатар, даам наадалга саг үргэлжэ эмхидхэгдэдэг. Энэ леспромхозой клубай хүдэлмэриин дүй дүршэлые халан абаха гээшэ леспромхозуудай профсоюзна организацинуудай зорилго мүн.

Тиибэшье, культурна хүдэлмэри олон предприятинуудта, жэшээнь, Шулуутайн, Курбын, Хандагатайн леспромхозуудта тон һулаар ябуулагдана.

Мүнөө модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл боложо байна. Тиимэһээ, культурна хүдэлмэрие участогуудта, бригадануудта үнгэргэжэ, модошодой шэн зоригто ажалдань туһалха гээшэ леспромхозуудай профсоюзна организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

Б. Тарабаев.

Албанска таряашадай шэнэ ажабайдал

ТИРАНА, февралиин 19. (ТАСС). 24 тосхоние нэгэдүүлэгшэ Фиери локалитедэй таряашадай ажабайдалынь бүри һаяшаг — оройдоо 8 жэлэй урда тээ ядуу тулюур байһан юм. Король Зогу гэгшын ба фашистска булимтарагшадай байхада хүн зоной 90 гаран процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй. Локалитедэй үрэжэлтэ газарай 60 процентнь элдүүрилэгдэдэггүй байгаа. Нютагай баяшуул бэлшээриин газарые ехэ түлөөһэтэйгөөр арендээр үгэдэг байгаа. Ургасынгаа гурбанай нэгэ хубиие гү, али хахадыень үгэжэ, баяшуулһаа бирагүй бага газар арендовалан абаһан таряашад оройдоол 3 һарын болзороор өөһэдыгөө таряа талхаар арай гэжэ хангадаг һэн. Таряашадай 20 гаран процентнь огто адуу малгүй, шабар муухай гэрнүүдтэ һуудаг байгаа.

Арадай засагай үедэ бүхы оронойнгоо таряашадтал адляар энэ локалитедэй таряашад сүлөөтэйгөөр ажаһууна. 500 гаран таряашадай бүлэнэр өөһэдтөө шэнэ гэрнүүдые бариба. Мүнөө хахалагдадаг газарай 20 процентыень тракторнууд элдүүрилнэ. Таряашад хлопок тарижа эхилээ. Советскэ агротехникын арга методууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Энэ жэлдэ локалитедэй 8 деревни мүнөө баригдажа байгаа Фиери-Семени каналһаа уһа абаха байна. Худалдан абаха ба эд бараа худалдаха 4 кооператив локалитедтэ бии юм, тэдэнэй туһаламжатайгаар таряашад өөһэдынгөө продукциие промышленна зүйлнүүдээр андалдана.

Таряашадай үхибүүдэй һураха эхин 14 һургуули нээгдээ. Хүн зоной 70 процентнь үзэг бэшэг мэдэдэг болобо. Ралостина, Фаско, Хавалес, Поян-Уже гэхэ мэтын хэдэн олон тосхонуудта үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал бүрин усадхагдаа. Олон зуугаад таряашад газетэ, журналнуудые захина, арадай уншалгын байшангуудта ябана, уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадана.

Таряашадые эмнэхэ амбулатори баригдаа.

Таряашадай ажабайдалые һайжаруулха тухай Албанска ажалай партиин анхаралда харюусан, таряашад үндэр ургасын түлөө тэмсэнэ.

Копернигэй түрэһөөр 480 жэлэй ой

ВАРШАВА, февралиин 19. (ТАСС). Польско агууехэ астроном Николай Копернигэй түрэһөөр 480 жэлэй ойе польско олониитэ мүнөөдэр тэмдэглэнэ. Польско газетэнүүд Копернигэй научна нээлтэнүүдэй революционно үүргэ тухай бэшэнэ. Эдэ нээлтэнүүд бүхы хара хүсэнүүдэй, түрүүшын ээлжээндэ, Ватиканай хархис этэгээдүүдэй шанга эсэргүүсэлгэ үүдхэһэн байна.

«Глос Працы» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Прогрессые һаатуулха, шэнэ юумэ тээшэ эрмэлзэһэн хүдэлөөе зогсоохо, хүнэй сүлөөтэ ухаан бодолые дараха гэжэ эрмэлзэдэг хархис хара хүсэнүүд мүнөөдэршье дэлхэй дээрэ үшөөл бии байна. Хүн түрэлтэндэ зэбүүрхэн дурагүйтэдэг американска империализм ба тэрэнэй үнэн союзник — Ватикан эдэ хархис хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдынь нэн түрүүн болоно.

Гэбэшье, мүнөөдэр прогрессэй хүсэнүүд эршэ шадал ехэтэй байна, өөрынгөө замда тохёолдоһон һаадуудые улам бүри амжалтатайгаар дабана. Хүнэй прогрессивнэ, сүлөөтэ ухаан бодол үдэр бүри шэнэ илалтануудые туйлана.

Мүнөө үедэ Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай эрдэмтэд, мүн бусад оронуудай прогрессивнэ эрдэмтэд Копернигэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэд мүн гэжэ «Трибуна люду» газетэ заана.

Копернигэй нээлтэнүүдые үнэншэхэгүй гэһэн элдэб һэдэлгын буруу байһые советскэ эрдэмтэд харуулаа гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Чехословакида шпионско булэгэй гэшүүдые сүүдлэбэ

ПРАГА, февралиин 18. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, 9 шпионууд ба урбагшадые, тэрэ тоодо Богумир Мичек, Иозеф Когоут, Станислав Птачек, Фридолин Кевал ба бусадые февралиин 13-һаа 15 хүрэтэр Острава городтохи областной сүүд сүүдлэбэ.

Чехословацка арадта урбагша эдэ шпионууд английска тагнуулда алба хэдэг байна. Хорото хэрэгээ тэдэнэр английска посольствын хоёрдохи секретарь Р. Н. Гарднерай хүтэлбэри доро бэелүүлһэн байна. Уласхоорондын заншалнуудые бүдүүлигээр эбдэһэнэй ба дипломатическа эрхэнүүдые хэтэрүүлэн эдлэһэнэй түлөө Гарднер Чехословакиһаа сүлэгдэһэн юм. Английска посольствын хоёрдохи секретарь байһан Гарднер шпионско бандын гэшүүдэй орхиһон шпионско материалые нюуса газарһаа гаргаи абаха гэжэ байха үедөө, 1951 оной декабриин 13-да баригдаһан байгаа.

Шпионско бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, почтын албахаагша байһан, сүүдлэгдэгшэ Богумир Мичек түрүүшээр асуугдаа. Дайнай үедэ энэ этэгээд Острава ба Брнодо гестапын агент байба. Гестапын даалгабари бэелүүлэн, тэрэ хадаа эсэргүүсэлгэдэ хабаадагшадые гестапода тушаажа байгаа. Урбагша байһан ябадалаа дайнай һүүлээр тэрэ нюун далдалжа шадаба. Эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадагша гээшэб гэжэ өөрыгөө нэрлэбэ. Сүүдлэгдэгшэ Мичек хадаа 1951 ондо Студена гэжэ нэрээр далдалагдажа ябаһан «Интеллидженс сервисэй» (английска разведкэ—**Ред.**) агентаар дамжуулан, Остравска областьдо тагнуулай организаци эмхидхэхэ гэһэн даалгабари абаба. Мичек ба тэрэнэй бандын гэшүүд Остравска областиин промышленность тухай, Кунчицадахи Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ металлургическа шэнэ комбинадай барилга тухай ба бусад шухала мэдээнүүдые английска тагнуулда суглуулан үгөө.

Гэршэнэр шпионско бүлэгтэ хабаадаһан бүхы этэгээдүүдэй гэмые бүрин гэршэлбэ.

Гүрэнэй гэмнэгшын, үмөөрэгшэдэй үгэ хэлэһэнэй ба сүүдлэгдэгшэдэй һүүлшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, сүүд приговор гаргаба. Гэмнэгдэгшэд Богумир Мичек ба Иозеф Когоут саазалагдан алагдахаар, Станислав Птачек ба Фридолин Кевал—наһан соогоо түрмэдэ хаагдахаар, Ондржей Брзуска—25 жэлэй болзороор түрмэдэ хаагдахаар, Лудвик Влчек—20 жэлээр, Ярмила Сысова—18 жэлээр, Иозеф Шевчук—15 жэлээр ба Вацлав Пейше—12 жэлээр түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэбэ. Сүүдлэгдэһэн бүхы хүнүүд гражданска эрхэнүүдээ хаһагдахаар, бүхы зөөри хогшолоо хураалгахаар тэрэшэлэн сүүдлэгдээ.

Баруун Германиин хүдөө ажахын залуу хүдэлмэришэдэй хүндэ байдал

БЕРЛИН, февралиин 18. (ТАСС). Детмольдын райондо (Хойто-Рейн—Вестфали) хэгдэһэн асуултын дүнгүүд тухай мэдээсэлые «Нейес Дейчланд» газетэ толилбо. Асуултын мэдээнүүд Баруун Германиин хүдөө ажахын залуу хүдэлмэришэдэй илангаяа хүндэ байдал тухай гэршэлнэ. Хүдөө ажахын залуу хүдэлмэришэд бирагүй бага салин хүлһэнэй түлөө үдэр бүри 12—14 часай турша дотор эгээн хүндэ хүдэлмэри хэхэ баатай болоно.

Жэшээлхэдэ, Нейдепольдендорфдо 17 ба 19 наһатай хоёр хүбүүд, 19 наһатай басаган ехэ бууса шадар хүдэлмэрилдэг юм гэжэ газетэ бэшэнэ. Үдэртөө 12—14 час хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө хүбүүд һара соо 60-һаа 80 марка хүрэтэр, басаган—50 марка абадаг байна. Хоёр неделидэ нэгэ дахин тэдэнэр хахад үдэр сүлөөтэй ябадаг юм. Тэдэнэр шорой тооһотой «хамтын байра соо» байдаг, дулаасуулагдадаггүй газарта дааража унтадаг байна.

Биллербектэ, Хорн шадарай ехэ ажахыда нэгэ хүбүүн һаалишаар хүдэлмэрилнэ. Үдэр соо 14 часа эсэтэрээ хүдэлмэрилхэдөө, һарын оройдоо 90 марка абадаг юм. Тэрэ хүбүүндэ амаралтын үдэр гэжэ байхагүй. Тэндэ дутэ байдаг Билленбергдэ 17 наһатай басаган һарадаа 40 марка салин абажа, үдэр бүри 12—13 час хүдэлмэрилнэ.

Шатарай уласхоорондын турнир Бухарестдэ боложо байна

БУХАРЕСТ, февралиин 18. (ТАСС). Дүүрэзгүй партинуудые шатарай уласхоорондын турнир дээрэ мүнөөдэр наадажа дүүргэбэ. О'Келли (Бельги), Л. Сабо (Венгри) гэгшэд наадаад тэнсэбэ. Л. Сабо Бардые (Норвеги) шүүгээ. О'Келли Спасский хоёр тэнсэбэ. Барда Голомбегые (Англи) шүүгээ. Рэдулеску (Румыни) — Барца (Венгри) ба Штольц (Швеци) — Троянеску (Румыни) гэгшэд наадаад тэнсэбэ.

Февралиин 20-до 16-дахи тур болохо байна.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВ[НА] КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭ[СЭЛ]

ПХЕНЬЯН, февралиин (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Коре Арадай армиин ба Хитадай ар һайндуратанай соединенинууд дада эзэлһэн газартаа америк английска интервентнүүдтэ ба сынмановска сэрэгүүдтэ эс хамгаалгын байлдаануудые гэжэ Корейскэ Арадай-Демокр ческа Республикын Арадай ар Главна командовани мүнөөдэр дээсэбэ.

Үсэгэлдэр һүни америка авиаци ороной тылэй районуу дахин бомбодоо. Амгалан олон алагдаһан ба шархатаһан Байрын олон гэр шатаагдаа.

Мүнөөдэр Арадай армиин зе нэ частьнууд ба дайсанай сам дуудые агнан буудагшад дайс 6 самолёт унагаажа, 2 самолёд гэмтээбэ.

Корейдэ американска интервентнүүдэй хэһэн бактериологическа дайн т[ухай]

БЕРЛИН, февралиин (ТАСС). «Нахт-экспресс» гэжэ линскэ үдэшын газетэ Боннһоо таһан мэдээсэлые мүнөөдэр тун лаба, тэрээн соонь иигэжэ хэл нэ:

Һая США-һаа Баруун Гер ерэһэн американска штабной цернууд иигэжэ хэлэбэ: шухала дээнүүдэй нюусые генерал Флидэй элишэлһэн ябадал тэр һая тушаалһаа гараһан гол ш гаануудай нэгэниинь болобо... киодохи бельгийскэ миссиин тол логшо Дофрен де ла Шевалер Ван Флидэй хэһэн мэдүүлгэ үнгэрһэн жэлэй июльдэ олонии мэдээжэ болоо. Корейдэхи ам канска сэрэгүүд Хойто Кор эсэргүү бактериологическа зэ хэрэглэнэ гэжэ Ван Флит гүйгөөр мэдэрһэн юм. «Нюуса хала мэдээнүүдые» иигэжэ эли һэнэйнгээ түлөө Ван Флит Баш тонһоо шанга һануулга аб байна.

Японёор һая ябаад ерэһэн рикански нэгэ офицерэй мэдээ нэй ёһоор, американска 8-дахи миин штаб ба генерал Клы штаб бактериологическа дай зэбсэгүүдые ехээр үйлэдбэр эмхидхээ гэһэн мэдээнүүд Япон үргэнөөр тараагдаба. Американ 8-дахи армиин № 406 отделени нитарна албанай газар хэбэртэй Токиодо байрлана. Дайнай ба риологическа зэбсэгүүдые тэр хэдэг байһаниинь саашадаа ню байжэ шадахаяа болибо.

Генерал Ван Флидэй штаб най бактериологическа зэбсэгү үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэдээ, боло жотой байха хэмжээнүүдые гүй гэжэ США-гэй генерал штабай бүлэгэй хэһэн шалга харуулба. Жэшээлхэдэ, Токи байратай № 406 отделениин хү мэрилэгшэд бациллануудые даагдаһан хүүрнүүд ба преп дуудые клиникэһээ огто хамаа гөөр гаргадаг байна. Энэ клини туршалгын лабораторие япо бактериолог Сиро Исиин зээ хү нэй хүтэлбэрилдэг байһые амер нецууд нюунагүй. Тэрэ хадаа лэй аюултай шэнэ бактерину үсхэбэрилхэ талаар туршалг дые хэнэ.

Генерал Ван Флит үшөө юу жэ гэмнэгдэнэб гэхэдэ, тэр штаб бактериологическа турш гаһаа наһа бараһан хойто-кор скэ ба хитадай сэрэгэй пленэйх хүүрнүүдые Корейһээ гаргажа, сукабадахи Одзавын «институ ба Токиодохи Исиин зээ хүбүү лабораторидо абаашахые зүбш һэн байна. Американска 8-д армиин № 406 отделениин сотр нигууд үхэлэй аюултай бактерии дые халдаагдаһан хорхой шуму нуудые Одзавын институдһаа гээжэ, удаа тээнь тэдэниие Хо Корейдэ ба Хитадта американ самолёдуудһаа тараан хаядаг

Редакторай орлогш[о]
Д. Л. ЛОБСАНО[В]

МҮНӨӨДЭР КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — « нүхэд» (12 часта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Ленин табрьда» (11 часта), «Холын (14 ба 20 часта), «Сильва» (16, 1 22 часта), «Мадам Бавари» (23 30 минутада).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6-6, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров —16.

Н—00477. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000